

BIBLIOGRAFIA

VOJENSKÁ HISTÓRIA SLOVENSKA A SLOVÁKOV –
VÝBEROVÁ BIBLIOGRAFIA XXX. – 2022

BOŽENA ŠEĎOVÁ

Do roku 1526

Panovnícka moc v stredoveku : Legitimita - atribúty - reprezentanti / Martin Štefánik, Ján Steinhübel a kol. - Bratislava : Veda - Historický ústav SAV, 2022. - 383 s. : pram. a lit., reg. - ISBN 978-80-224-1976-5.

When the Tax is Redemption : Redemption of Military Service and Extraordinary Taxation in the Early Years of King Matthias's Reign (1458 – 1466) / István Kádas. In: Történelmi szemle. - Roč. 44, č. 3 (2022), s. 383-402.

* * *

První výrobce palných zbraní na Slovensku? / Peter Rybárik. In: Střelecká revue. - Roč. 54, č. 12 (2022), s. 60-61 : fotogr.

Trnavské hradby : Tehlová pevnosť na križovatke ciest / Peter Grznár. In: Historická revue. - Roč. 33, č. 7 (2022), s. 18-23 : fotogr.

1526 – 1914

A Pálffy-huszárok vöröskői tisztí portréi : Portréty dôstojníckeho husárskeho pluku Rudolfa Pálffyho z Červeného Kameňa / Nagy, L. István – Réfi, Attila. Budapest : Nemzeti Portrétár, 2022, 99 s. - ISBN 978 615 014 627 0.

C. K. pionýrské vojsko : 8. časť - V letech 1878 – 1881 / Zdeněk Holub. - Praha : Mare-Czech, 2022. - 118 s. - ISBN 978-80-88215-57-8.

C. K. pionýrské vojsko : 9. časť – Dodatky / Zdeněk Holub. - Praha : Mare-Czech, 2022. - 135 s. : tabl. - ISBN 978-80-88215-66-0.

Císařská politika : Rakousko-Uhersko a Německo v evropské politice 1906 – 1914 / Aleš Skřivan. - Praha : Epoque, 2022. - 509 s. : obr., pram. a lit., reg. - ISBN 978-80-278-1147-2.

Pramene k vojenským dejinám Slovenska III/2 : 1792 – 1847 / Eds.: Vladimír Segeš, Božena Šeďová. - Bratislava : Vojenský historický ústav, 2022. - s. 270 : fotogr., pram. a lit. - ISBN 978-80-89523-81-8.

Umění vojenství 1600 – 1648 : Základy vývoje taktik a formací v 1. polovině 17. století / Tomáš Koch. - České Budějovice : Bohumír Němec - Veduta, 2022. - 216 s. : obr., pram. a lit., reg. ISBN 978-80-88030-70-6.

* * *

„...egyiket megsértvén, mástul semmit sem reménlhetvén, egyebet az veszedelmesnél magára nem várhatna“ : II. Rákóczi György 1657 – 1658. évi politikája, avagy a fejedelmi cím és Jenő elvesztéséhez vezető út bemutatása a Habsburg Monarchia és a Magyar Királyság szemszögéből. I. rész / János Szabados. In: Hadtörténelmi közlemények. - Roč. 135, č. 2 (2022), s. 259-289 : fotogr.

A Magyar Királyság pénzügei és katonai költségei Mohács előtt / István Kenyeres. In: Századok : A Magyar Történelmi Társulat folyóirata. - Roč. 156, č. 2 (2022), s. 237-276 : fotogr.

Bol Jánošík väznený v kaštieli Vranovo? / Miroslav Nemec. In: Historický časopis. - Roč. 70, č. 1 (2022), s. 143-152.

Iam proximus arder Ucalegon – Již hoří sousedův dům / Ed.: Martin Svatoš. In: Český časopis historický. - Roč. 120, č. 1 (2022), s. 15-28.

K problematike „slovenských“ jednotiek rakúsko-uhorskej armády / Matúš Burda. In: Vojenská história. - Roč. 26, č. 1 (2022), s. 7-35.

Listy osmanských hodnostárov adresované Mikulášovi Pálffyemu 1588 – 1594 / Michal Celnar. In: Historický časopis. - Roč. 70, č. 2 (2022), s. 193-216.

Náčrt vývoja práporov poľných jágrov v armáde habsburskej monarchie s dôrazom na prápory dislokované na území severného Uhorska / Matúš Burda. In: Vojenská história. - Roč. 26, č. 2 (2022), s. 7-32.

Oslobodenie alebo obsadenie? Vojenská, finančná a občianska správa na znovuobsadenom území Uhorska v období veľkej tureckej vojny (1683 – 1699) / Géza Pálffy. In: Historický časopis. - Roč. 70, č. 4 (2022), s. 581-608.

„Rytierske záležitosti“ : Súboje vojenských a civilných osôb na Slovensku na prelome 19. a 20. storočia / Peter Chorvát. In: Vojenská história. - Roč. 26, č. 2 (2022), s. 33-44.

Sabinov v protihabsburských povstaniach (1604 – 1711) / Peter Kónya. In: Annales historici Presovienses. - Roč. 22, č. 2 (2022), s. 7-40.

Vojenské osobnosti Slovenska – Jozef Miloslav Hurban / Alica Kurhajcová. In: Vojenská osveta. Spoločenskovedné semináre. - Roč. 20, č. 2 (2022 – 2023), s. 2-16.

* * *

Hrá vojenská hudba : Pod cisárskou zástavou. Rakúsko-uhorská armáda a Slovensko v rokoch 1868 – 1914 / Peter Chorvát. In: Obrana. Mesačník MO SR. - Roč. 30, č. 12 (2022), s. 32-33 : fotogr.

Chodili k nemu veľvyslanci, dnes je zarastený burinou : K histórii hrobu neznámeho francúzskeho vojaka z roku 1809 v Petržalke / Matej Čapo. In: Historická revue. - Roč. 33, č. 1 (2022), s. 48-51 : fotogr.

Pod cisárskou zástavou. Rakúsko-uhorská armáda a Slovensko v rokoch 1868 – 1914: Okupácia Bosny a Hercegoviny; Súboje cti v rakúsko-uhorskej armáde; Záverečné cvičenia rakúsko-uhorskej armády na východnom Slovensku v roku 1911; Nová éra – nové kasárne / Peter Chorvát. In: Obrana. Mesačník MO SR. - Roč. 30, č. 8 – 11 (2022), s. 32-33 : fotogr.

Slovenské Marsovo pole : Bitka pri Veľkých Vozokanoch 1652 / Miroslav Eliáš. In: Historická revue. - Roč. 33, č. 8 (2022), s. 48-52 : fotogr.

Vojny a bitky na Slovensku: Ťaženie severného prúdu druhej dobrovoľníckej výpravy v zime 1849; Ťaženie južného prúdu druhej dobrovoľníckej výpravy v zime 1849; Tretia dobrovoľnícka výprava; Ruská intervencia a porážka revolúcie v Uhorsku roku 1849; Prusko-rakúska vojna a bitka pri Lamači; Habsburská armáda a Slováci po rakúsko-uhorskom vyrovnaní. / Vladimír Segeš. In: Obrana. Mesačník MO SR. - Roč. 30, č. 1 – 3, 5 – 7 (2022), s. 32-33 : obr.

1914 – 1918

Boje v Karpatoch 1915 : Nemecká Južná armáda a Beskydský zbor / Martin Konečný. - Košice : Martin Konečný, 2022. - 177 s. : fotogr., pram. a lit. - ISBN 978-80-570-3941-9.

Československo a nová Evropa : Mezinárodní souvislosti vzniku a formování samostatného Československa (1914 – 1918/1919 – 1920) / Petr Prokš. - Praha : Academia - Středisko společných činností AV ČR, 2022. - 467 s. : fotogr., prehľady, pram. a lit., reg. - ISBN 978-80-200-3314-7.

Deník z Velké války : Svědectví polního kuráta c. a k. armády z let 1914 – 1917 / Stanislav Suda. - Brno : Extra Publishing, s. r. o., 2022. - 271 s. : obr., fotogr., pram. a lit. - ISBN 978-80-7525-395-8.

Frontové a lazaretné cintoríny z prvej svetovej vojny na území severovýchodného Slovenska - pamiatky histórie / Anton Liška. - Bratislava : Pamiatkový úrad SR, 2022. - 239 s. : fotogr., pram. a lit. - ISBN 978-80-89175-95-6.

Karpaty 1914/1915 : Boje prvej svetovej vojny na severovýchodnom Slovensku / Martin Drobňák a kol. - Nižná Polianka : b. v., 2022. - 301 s. : fotogr., mp., pram. a lit., príloha. - ISBN 978-80-570-4591-5.

Kriegsgefangenschaft in Österreich-Ungarn 1914 – 1918 : Historiographien, Kontext, Themen / Hg.: Verena Moritz, Julia Waliczek-Fritz. - Wien - Köln : Böhlau Verlag, 2022. - 672 s. : pram. a lit., reg. - ISBN 978-3-205-21492-2.

Pramene k vojenským dejinám Slovenska IV/2 : Slováci v légiách a prvý československý zahraničný odboj / Eds.: Jana Zaťková, Miloslav Čaplovič. - Bratislava : Vojenský historický ústav, 2022. - 357 s. : fotogr., pram. a lit., chronol., biogr., reg. - ISBN 978-80-89523-87-0.

Prvá svetová vojna a Liptov / Peter Vítek. - 2. dopl. a preprac. vyd. B. m. : Peter Vítek, 2022. - 239 s. : fotogr., obr., tabl. - ISBN 978-80-570-3625-8.

* * *

Bojová činnosť nemeckej 4. pešej divízie na Slovensku (apríl – máj 1915) / Martin Konečný. In: Vojenská história. - Roč. 26, č. 2 (2022), s. 57-75 : fotogr.

Czechs and Slovaks between 1914 and 1918 : The World War, the War of Independence and the Civil War, three simultaneous contexts / Tomáš Jakl. In: Independence Wars since the XVIII Century : XLVI International Congress of Military History (29 August - 3 September 2021, Athens). Volume 1 : Acta 2021. - Athens : Hellenic National Defence General Staff - Hellenic Commission of Military History, 2022, s. 277-291 : mp.

Dostavba a konečná úprava vojnových cintorínov z prvej svetovej vojny na území severovýchodného Slovenska v medzivojnovom období / Anton Liška. In: Vojenská história. - Roč. 26, č. 2 (2022), s. 76-106 : fotogr.

Korvetný poručík Július Thurzo / Peter Chorvát. In: Vojenská história. - Roč. 26, č. 3 (2022), s. 145-152.

Od prenasledovania až po väzenie v rokoch prvej svetovej vojny očami Jaroslava Kmicikieviča / Matúš Burda. In: Vojenská história. - Roč. 26, č. 3 (2022), s. 89-106.

Správa Vladimíra Daxnera o československom tábore pre Slovákov v Irkutsku / Jana Zaťková. In: Vojenská história. - Roč. 26, č. 3 (2022), s. 107-118.

Vojenský pilot c. a k. leteckva Alexander Galbavý a jeho nasadenie na ruskom fronte / Juraj Červenka. In: Vojenská história. - Roč. 26, č. 2 (2022), s. 45-56 : fotogr.

Vybrané vojensko-historické súvislosti tzv. prešovskej vzbury / Peter Chorvát. In: Vojenská história. - Roč. 26, č. 4 (2022), s. 30-45.

* * *

Bitva u Terronu 21. října 1918 / Aleš Binar. In: Národní osvobození. - Roč. 33 /100/, č. 9 (2022), s. 4-5 : fotogr., mp.

František Vaněk, kapelník 3. čs. střeleckého pluku / Tomáš Drábek. In: Legionářský směr. Časopis Československé obce legionářské. - Roč. 9, č. 1 (2022), s. 54-56 : fotogr.

Informovali v každé době : Vydávali časopisy, hráli divadlo i koncertovali. Informačně osvětový odbor Ministerstva vojenskosti / Petr Matějček. In: A-report. Měsíčník Ministerstva obrany ČR. - Roč. 33, č. 2 (2022), s. 37-39 : fotogr.

Kanadský legionář Karel Pletka : Příběh českých dobrovolníků bojujících v první světové válce v kanadské armádě / Jan

Hodr. In: Legionársky směr. Časopis Československé obce legionářské. - Roč. 9, č. 1 (2022), s. 50-53 : fotogr.

Kto bol Bohdan Pavlů? Muž do každého počasia? / Jaroslav Valent. In: Historická revue. - Roč. 33, č. 9 (2022), s. 42-48 : fotogr.

Měl čest být mezi prvními (František Winternitz) / Petr Švanda. In: Legionársky směr. Časopis Československé obce legionářské. - Roč. 9, č. 1 (2022), s. 48-49 : fotogr.

Mongolská lebka s kladivom a kosou : Ruská revolúcia v textoch a spomienkach Slovákov v československom odboji / Jaroslav Valent. In: Historická revue. - Roč. 33, č. 2 (2022), s. 28-35 : fotogr.

Obrněné automobily čs. legionářů / Milan Kovář. In: Střelecká revue. - Roč. 54, č. 6 (2022), s. 71-73 : fotogr.

Obrněný vlak Orlik / Milan Kovář. In: Střelecká revue. - Roč. 54, č. 8 (2022), s. 76-77 : fotogr.

Odhalenie pamätnej tabule padlým pri Belloy-en-Santerre / Ferdinand Vrábel. In: Vojenská história. - Roč. 26, č. 3 (2022), s. 176 : fotogr.

Stroje Hansa-Brandenburg C.I : Ťažný kôň rakúsko-uhorského letectva / Juraj Červenka. In: Historická revue. - Roč. 33, č. 10 (2022), s. 44-51 : fotogr.

Tarnopolský ústup : 105 let od opomíjeného závěru zborovské bitvy; Ztráta a osudy mrtvých a nezvěstných vojáků / Michal Rak. In: Legionársky směr. - Roč. 11, č. 2-3, 4 (2022), s. 46-53, 28-35 : fotogr., mp.

Zemřeli v c. a k. polních nemocnicích: další unikátní soubor matrik na Digitální studovně MO / Tomáš Kykal, Marek Fišer. In: Historie a vojenství. - Roč. 71, č. 4 (2022), s. 134-135 : fotogr.

1918 – 1939

Jdi! Vzpomínky legionáře Otakara Husáka : Kniha IV / Otakar Husák. - Praha : Čs. obec legionářská, 2022. - 365 s. : fotogr. - ISBN 978-80-87919-89-7.

Kdy vypukne válka? 1938 – studie o krizi / Piotr M. Majewski, z pol. orig. přel.: Markéta Páralová Tardy. - Praha : Academia, 2022. - 483 s. : fotogr., pam. a lit., reg. (Edice 1938 - 1953; sv. 42). - ISBN 978-80-200-3290-4.

Kronika druhé republiky / Jiří Padevět. - Praha - Bratislava : Academia - Veda, 2022. - 155 s. : fotogr., pam. a lit., reg. - ISBN 978-80-200-3254-6.

Nosili žluté výložky : Jezdecko jako nedílná součást československé branné moci v letech 1918 až 1939 / Ivan Fuksa. - Červený Kostelec - Ústí nad Labem : Fort Books - Univerzita J. E. Purkyně, 2022. - 199 s. : fotogr., pam. a lit. - ISBN 978-80907986-3-2; 978-80-7561-369-1.

Od bouře k bouři : Československo, Evropa a svět mezi dvěma světovými válkami (1918 – 1939) / Eds.: Jakub Drábik, Jakub Rákosník. - Praha : Academia, 2022. - 810 s. : pam. a lit., reg. - ISBN 978-80-200-2923-2.

Počátky Československé republiky 2 / Eds.: Stanislav Kober; Stanislav Holubec. - Praha : Academia - Ústav státu a práva AV ČR, 2022. - 701 s. : fotogr., pam. a lit., reg. - ISBN 978-80-200-3331-4. _

* * *

Aktivity spišských Nemcov v prvních měsících Československé republiky / Martin Furmaník. In: Vojnová kronika. Odborný časopis Múzea SNP. - Roč. 11, č. 2 (2022), s. 30-35 : fotogr.

Anglo-Czech Relations and the Munich Crisis / Peter Neville. In: Soudobé dějiny. - Roč. 28, č. 3 (2022), s. 676-705.

Cvičné bombardování objektu lehkého opevnění u Černčic aneb se Stukou proti

řopíku / Jan Lakosil. In: Historie a vojenství. - Roč. 71, č. 1 (2022), s. 80-83 : fotogr.

Československé prototypy 1938 (2. vydání). 1. část: ČKD Praga E-51, Avia B-158. 2. část: Avia B-158, Letov Š-50 / Pavel Kučera. In: AERO. - Roč. 9, č. 87, 89 (2022), 50 s., 50 s. : fotogr.

George William Patchett a zbraně / Arnošt Nezmeškal. In: Historie a vojenství. - Roč. 71, č. 4 (2022), s. 122-129 : fotogr. (čs.-britská spolupráce).

Letov Š-20 v Československu / Michal Ovčáčík. In: Letectví + kosmonautika. - Roč. 98, č. 11 – 12 (2022), s. 82-86, 82-87 : fotogr.

Martin Ráboň (1968 – 2021) / Pavel Šrámek. In: Historie a vojenství. - Roč. 71, č. 1 (2022), s. 126-128 : fotogr.

Pěchotní srub MO-S 18 V oboře, místo služby Jaroslava Švarce / Ivan Fuksa. In: Historie a vojenství. - Roč. 71, č. 2 (2022), s. 90-99 : fotogr.

Pomalé překračování tradičních mezí : Fašismus v první ČSR jako metodologický problém české, slovenské a československé historiografie z hlediska historiků „nového konsenzu“ / Jakub Drábik. In: Soudobé dějiny. - Roč. 29, č. 2 (2022), s. 381-414.

Pôsobenie Slovákov vo veliteľskom zbore čs. brannej moci v rokoch 1918 - 1939 z pohľadu vojakov slovenskej národnosti / Alex Maskalík. In: Vojenská história. - Roč. 26, č. 1 (2022), s. 79-100.

The liberation of Slovakia 1919 / Miloslav Čaplovič, Matej Medvecký. In: Independence Wars since the XVIII Century : XLVI International Congress of Military History (29 August - 3 September 2021, Athens). Volume II : Acta 2021 . - Athens : Hellenic National Defence General Staff - Hellenic Commission of Military History, 2022, s. 417-426.

Utváranie severnej hranice Slovenska v rokoch 1918 – 1925 a jeho vplyv na život

v pohraničných regiónoch Spiša a Oravy / Milica Majeriková-Molitoris. In: Slovenský časopis historický. - Roč. 2, č. 2 (2022), s. 41-85.

Z bláta zákopů k bleskové válce : Vojenské aspekty „dlouhého příměří“ 1918 – 1939 / Otakar Foltýn. In: Od bouře k bouři : Československo, Evropa a svět mezi dvěma světovými válkami (1918 – 1939) / Eds.: Jakub Drábik, Jakub Rákosník. - Praha : Academia, 2022, s. 47-65. ISBN 978-80-200-2923-2.

Z historie československé aviatiky – pozoruhodná letadla Letov (V) : Ocasní plochy Š-20 – záhada hlavolamu vyřešena / Michal Ovčáčík. In: REVI. Čtvrtletník o letadlech a letcích. - Roč. 29, č. 129 (2022), s. 2-6 : fotogr.

* * *

Cierva C.30A / Michal Ovčáčík. In: Letectví + kosmonautika. - Roč. 98, č. 2 (2022), s. 24-25 : fotogr. (španielske a čs. letectvo).

Československé opevnenie 1933 – 1938 so zameraním na Slovensko / Vlastimil Matouš. In: Bojovník. Dvojtyždenník antifašistov. - Roč. 67, č. 15-16, 18 (2022), s. 4-5, 6 : fotogr.

Československo-maďarská válka 1919 : 1. Slovenská otázka; 2. Vypuknutí války / Aleš Binar. In: Národní osvobození. - Roč. 33 /100/, č. 5 - 6 (2022), s. 3-5, 4-5 : fotogr.

Mobilizace československé armády v roce 1921 / Aleš Binar. In: Národní osvobození. - Roč. 33 /100/, č. 11 (2022), s. 3 : fotogr.

Návrat ruských legií do vlasti : Dlouhá cesta, složité začleňování do společnosti / Petr Matějček. In: A-report. Měsíčník Ministerstva obrany ČR. - Roč. 33, č. 11 (2022), s. 40-42 : fotogr.

Obnažené motory. Z historie československé aviatiky – motory, vojenské zatížení a výstroj... (I) / Michal Ovčáčík. In: REVI. Čtvrtletník o letadlech a letcích. - Roč. 29, č. 129 (2022), s. 2-5 : fotogr.

Pri Madride bojovali aj za Bratislavu / Martin Krno. In: Bojovník. Dvojtyždenník antifašistov. - Roč. 67, č. 15-16 (2022), s. 13 : fotogr.

Predválečné sedmadvacítiky / Jan Skramoušský. In: Střelecká revue. - Roč. 54, č. 3 (2022), s. 87-95 : fotogr.

Vrtuľníky Mi-17 : 2. vrtuľníková letka 51. krídla Prešov / Štefan Jusko, Martin Stolar, Michal J. Stolar. In: Letectví + kosmonautika. - Roč. 98, č. 3 (2022), s. 46-49 : fotogr.

První bombardér B-71 v Československu / Josef Václavík, Václav Hladík. In: Letectví + kosmonautika. - Roč. 98, č. 6 (2022), s. 54-58 : fotogr.

Tatra OA vz. 30 / Edgar Pachta. In: Střelecká revue. - Roč. 54, č. 4 (2022), s. 62-63 : fotogr.

Zahraniční vojenská intervence v Sovětském Rusku před sto lety : ... a na Tichém oceánu slavně boj svůj skončili / Jaroslav Šajtar. In: ATM + Informační příloha MO ČR a AČR. - Roč. 54, č. 10 (2022), s. 74-76 : fotogr.

1939 – 1945

Deníky 1939 – 1945 / Ivo Ducháček, Eds.: Pavel Horák, Richard Vašek. - Praha : Nakl. Lidové noviny v spolup. s Masarykovým ústavem a Archivem AV ČR, 2022. - 561 s. : fotogr., reg. - ISBN 978-80-7422-848-3.

Dobří vojáci padli... Ze vzpomínek válečného pilota / Stanislav Rejthar. - Praha : Volvox Globator, 2022. - 314 s. : fotogr., pram. a lit., reg. - ISBN 978-80-7511-679-6.

Historie koncentračního tábora Mauthausen / Hans Maršálek, z něm. orig. přel.: Barbara Köpplová. - Praha : Academia, 2022. - 532 s. : fotogr., pram. a lit., reg. - ISBN 978-80-200-3242-3.

Kronika Slovenského štátu 1941 – 1943 / Ľudovít Hallon a kol. - Praha : Ottovo nakl.

v spolupráci s HÚ SAV a VHÚ, 2022. - 400 s. : fotogr., reg., pram. a lit. Autorský kolektív: Igor Baka, Anna Falisová, Martina Fiamová, Katarína Haberlandová, Ľudovít Hallon (vedúci aut. kolektívu), Matej Hanula, Ján Hlavinka, Ján Holko, Ľubica Kázmerová, Matej Medvecký, Miroslav Sabol, Michal Schvarc. ISBN 978-80-7451-859-1.

Nacisti vedeli, ako sa volám : Jedinečný príbeh Slovenky z Michaloviec o prežití a odvahe v Auschwitzi / Magda Hellinger, Maya Lee, David Brewster; z angl. orig. prel.: Linda Magáthová. - Bratislava : Ikar, a. s., 2022. - 269 s. - ISBN 978-80-551-8560-6.

Nacistická politika voči slovanským národom / Ed.: Juraj Lepiš. - Banská Bystrica : Múzeum SNP, 2022. - 111 s. : pram. a lit. - ISBN 978-80-974274-2-9.

Nad mraky : Každodennost 311. československé perutě RAF 1940 – 1945 / Dalibor Vácha. - Praha : Epocha, 2022. - 412 s. : fotogr., pram. a lit. - ISBN 978-80278-0068-1.

Noční lovec Karel Kuttelwascher : Nejúspěšnější český stíhač RAF / Marek Brzkovský. - Praha : Euromedia Group, a. s., 2022. - 125 s. : fotogr., lit. - (Universum). - ISBN 978-80-242-8381-4.

Normandie 1944 : Die Entscheidungsschlacht um Europa / Klaus-Jürgen Bremm. - Darmstadt : Wbg Theiss, 2022. - 367 s. : fotogr., mp., pram. a lit., reg. - ISBN 978-3-8062-4488-5.

Obluda na koľajniciach / Štefan Horský. - Bratislava : SB Press v spolup. s Printservis, b. r. - 326 s. : kresby, lit. - ISBN 978-80-969626-1-7 (spomienky z Petržalky).

Okupace 1939 / Jiří Fidler. - Praha : Euromedia Group, a. s., 2022. - 264 s. : fotogr., inf. zdroje. (Universum). - ISBN 978-80-242-8281-7.

Odtajnené archivy Vatikánu. Pápež Pius XII. a Židé / Ickx, Johan. - Praha : Eurome-

dia Group, 2022, 366 s. ISBN 978-80-242-8367-8.

Partizánske a povstalecké obce na Slovensku / Marcel Maniak. - Poprad : TabitaArt, 2022. - 478 s. : fotogr., pram. a lit. ISBN 978-80-973804-2-7.

Poviem vám... / Vlado Strmeň. - Banská Bystrica : Múzeum SNP, 2022. - 183 s. : fotogr. - ISBN 978-80-974274-1-2.

Povstanie : 60 dní národa I. august – čas príprav / Gustáv Murín. - Bratislava : Magnet Press Slovakia s.r.o., 2022. - 134 s. : fotogr., pram. a lit. - ISBN 978-80-89169-82-5.

Slovenská liga v Amerike a Slovenská republika (1939 – 1945) 1. časť / Ján Bobák. In: Slovenský časopis historický. - Roč. 2, č. 2 (2022), s. 86-134.

Stíhači nad východní frontou / Marek Brzokovský. - Brno : CPress, 2022. - 255 s. : fotogr., pram. a lit. - ISBN 978-80-264-4175-5.

Synové duhy : Záchrana letců RAF v kritických situacích 1940 – 1945 / Jindřich Marek. - Cheb : Svět křídel, 2022. - 263 s. : fotogr., pram. a lit. - ISBN 978-80-7573-097-8.

Švajčiarsko a prvá Slovenská republika (1939 – 1945) : Politicko-hospodárske vzťahy dvoch malých štátov / Štefan Parák. - Bratislava : Post Scriptum, s.r.o., 2022. - 386 s. : fotogr., pram. a lit., reg. - (Libri Historiae Slovaciae, séria Monographiae; zv. 17). - ISBN 978-80-8218-042-1.

Učiteľka z Osvětimi : Příběh o neobyčejné odvaze a zachráněných životech / Magda Hellingerová, Maya Leeová, David Brewster, z angl. orig. přel.: Eva Kadlecová Pourová. - Brno : CPress, 2022. - 319 s. - ISBN 978-80-264-4154-0.

Unternehmen Overlord : Die Invasion in der Normandie und die Befreiung Westeuropas / Peter Lieb. - 3. Aufl. - München : C. H. Beck oHG, 2022. - 254 s. : fotogr., pram. a lit., reg. - ISBN 978-3-406-66071-9.

Uzol : Vojnový príbeh Nových Zámkov / Marek Hudec. - Žilina : Absynt, s. r. o., 2022. - 187 s. : fotogr., pram. a lit. - ISBN 978-80-8203-326-0.

Válčil jsem v poušti / Richard Zdráhala; podle rukopisné pozůstalosti zprac.: František Fajtl. - Praha : Naše vojsko, s.r.o., 2022. - 300 s. : fotogr. - ISBN 978-80-206-1401-8.

Vojenští zpravodajci proti nacistické okupaci : Odbojová skupina Tři konšelé / Vyhliďal, Milan. - Praha : Academia, 2022, 332 s. : fotogr. ISBN 978-80-200-3274-4.

Zbraň – fotoaparát – odvaha : Fotograf Povstania Anton Ivan Székely. Weapon – Camera – Courage : Photographer of the Uprising Anton Ivan Székely / Zost.: Marek Syrný, Marian Uhrin, Ivan Kocák. - Banská Bystrica : Klub priateľov Múzea SNP, 2022. - 183 s. fotogr.+10 samost. fotogr., 1 list mobilizačnej vyhlášky. - ISBN 978-80-972559-4-7.

* * *

Arizácie židovského majetku počas Slovenského štátu / Eduard Nižňanský. In: Vlastnícké režimy a majetkové konflikty v 20. storočí : Nemecko a Československo v medzinárodnom kontexte / Zost.: Dieter Gosewinkel, Roman Holec, Miloš Rezník. - Košice : Univerzita Pavla Jozefa Šafárika, 2022, s. 297-324. ISBN 978-80-574-0140-7.

Atentát na Reinharda Heydricha: výbĕrová bibliografie z let 2002 – 2022. I. část / Zdeněk Munzar, Radka Novobilská, Jana Židlíková. In: Historie a vojenství. - Roč. 71, č. 2 (2022), s. 132-137.

Atrapy tankov a ich použitie v slovenskej armáde 1941 – 1944 / Marian Uhrin. In: Vojnová kronika. Odborný časopis Múzea SNP. - Roč. 11, č. 1 (2022), s. 40-44 : fotogr.

Bratislava (Pressburg) ako satelit Berlína: architektúra a politika počas národnosocialistickej a fašistickej vlády (1938 – 1945) / Richard Němec. In: Mesto a vojna v 20. storočí : Nové pohľady na Nemecko, stred-

nú a východnú Európu / Zost.: Christoph Cornelißen, Martin Pekár, Václav Petrbock. - Košice : Univerzita Pavla Jozefa Šafárika - Šafárik Press, 2022, s. 195-223 : fotogr. ISBN 978-80-574-0131-5.

Cestovný ruch pod dohľadom Tisovho režimu / Miroslav Sabol. In: Vojnová kronika. Odborný časopis Múzea SNP. - Roč. 11, č. 2 (2022), s. 21-29 : fotogr.

Časopis Slovenské pohľady (1939 – 1945) v zajatí ľudáckej ideológie / Peter Mráz. In: Historický časopis. - Roč. 70, č. 3 (2022), s. 515-532 : fotogr.

Československé tanky v prvej fázi západného ťažení 1940 / Aleš Binar. In: Armáda. - Roč. 4, č. 14 (2022), 50 s. : fotogr., mp. ISSN 2571-3639, ISBN 978-80-7648-065-0.

Českoslovenští „paradispečeři“ v operaciích SOE v letech 1941 – 1944 / Jindřich Marek. In: Historie a vojenství. - Roč. 71, č. 2 (2022), s. 20-41 : fotogr.

Dokumenty o účasti jednotiek slovenskej Zaisťovacej divízie na protipartizánskej operácii „Bamberg“ na prelome marca a apríla 1942 / Igor Baka, Michal Schvarc. In: Historický časopis. - Roč. 70, č. 2 (2022), s. 331-358.

Důstojníci a rotmistři slovenské armády pod drobnohledem (1939 – 1940) / Oldřich Pejs. In: Vojenská historie. - Roč. 26, č. 3 (2022), s. 31-58.

Formy expanzie nemeckého kapitálu na Slovensko 1939 – 1945 / Ľudovít Hallon, Michal Schvarc. In: Vlastnícké režimy a majetkové konflikty v 20. storočí : Nemecko a Československo v medzinárodnom kontexte / Zost.: Dieter Gosewinkel, Roman Holec, Miloš Řezník. - Košice : Univerzita Pavla Jozefa Šafárika, 2022, s. 157-181. ISBN 978-80-574-0140-7.

Hitler's Priests in Slovakia? On the Convergence of Catholicism and Fascism in Nazi „New Europe“ / Miloslav Szabó. In: Soudobé dějiny : Czech Journal of Contem-

porary History. - Roč. 29, č. 3 (2022), s. 691-723 : fotogr.

Ideológia vytesaná do kameňa : Politika, krvný mýtus a vojenské pomníky v ére Slovenského štátu / Anton Hruboň. In: Vojnová kronika. Odborný časopis Múzea SNP. - Roč. 11, č. 2 (2022), s. 11-20 : fotogr.

K projevům poslovenšťování ve slovenské armádě (1939 – 1940) / Oldřich Pejs. In: Vojenská historie. - Roč. 26, č. 1 (2022), s. 36-55.

Katova smrť americkým očima : Svědectví amerického studenta Harolda L. Kirkpatricka o atentátu na Reinharda Heydricha / Zdeněk Špitálník. In: Historie a vojenství. - Roč. 71, č. 2 (2022), s. 126-131 : fotogr.

Ladislav Šišovský : Důstojník pro padlé vojáky / Oldřich Pejs. In: Vojnová kronika. Odborný časopis Múzea SNP. - Roč. 11, č. 1 (2022), s. 26-30 : fotogr.

Militärischer Rückzug und konkurrierende Gebietsräumungen : Akteure, Planungen und Praktiken der Evakuierung in der Slowakei 1944/45 / Martin Zückert. In: Militärgeschichtliche Zeitschrift. - Roč. 81, č. 1 (2022), s. 146-173.

Možnosti, limity a vývojové etapy zahraničnej politiky Slovenského štátu / Ivana Reptišová. In: Vojnová kronika. Odborný časopis Múzea SNP. - Roč. 11, č. 1 (2022), s. 5-14 : fotogr.

Myšlienka slovanskej vzájomnosti v slovenskom hnutí odporu v rokoch druhej svetovej vojny / Karol Fremal. In: Nacistická politika voči slovanským národom / Ed.: Juraj Lepiš. - Banská Bystrica : Múzeum SNP, 2022, s. 27-34.

Nejvýkonnější zbraně československých výsadků / Pavel Černý, Ondřej Dušek. In: Střelecká revue. - Roč. 54, č. 9 (2022), s. 80-83 : fotogr. (pištole Colt 1911 Government, náboje 38 Super Auto).

80 let od Anthropoidu : Dlouhá cesta k výsadku / Jiří Rajlich. In: Letectví + kos-

monautika. - Roč. 98, č. 2 (2022), s. 36-44 : fotogr.

„Pamatovali si pozdrav salam...“ Podíl ázerbájdžánských vojáků na osvobození Čech a Moravy / Petr Vágner. In: Historie a vojenství. - Roč. 71, č. 1 (2022), s. 64-79 : fotogr.

Po boku vojsk armád víťaznej protifašistickej koalície 1939 – 1945 / Jozef Bystrický. - Bratislava : Oblastný výbor SZPB Trenčín v spolupr. s VHÚ, 2022. - 39 s. : fotogr.

Pôsobenie diverzno-spravodajských oddielov generálneho štábu Červenej armády na Orave / Juraj Slaný. In: Vojenská história. - Roč. 26, č. 3 (2022), s. 59-88.

Predstavy najvyšších vojenských predstaviteľov čs. londýnskej emigrácie z jari 1945 na riešenie tzv. slovenskej otázky v čs. brannej moci / Alex Maskalík. In: Vojenská história. - Roč. 26, č. 3 (2022), s. 119-144.

Prehľad špeciálnych nemecko-slovenských jednotiek nemeckej tajnej služby na Slovensku v rokoch 1944-45 / Peter Potocký, Pavel Tesárek. In: Vojnová kronika. Odborný časopis Múzea SNP. - Roč. 11, č. 1 (2022), s. 15-25 : fotogr.

Představy a plány na ozbrojené vystoupení proti okupantům v Protektorátu Čechy a Morava v kontextu vztahů československého a britského zpravodajství z let 1939 – 1943 / Karel Straka. In: Historie a vojenství. - Roč. 71, č. 2 (2022), s. 4-19 : fotogr.

Priemysel v období 1. Slovenskej republiky (1939 – 1945) na príklade okresu Hnúšťa / Patrik Beňuš. In: Pamät' národa. Nacizmus a komunizmus vo svojej epoche. - Roč. 17, č. 4 (2022), s. 3-23 : fotogr.

Příprava a průběh protipartizánské akce „Adi“ v auguste 1942 v kontexte participácie slovenskej armády na vyhladzovacej vojne proti ZSSR / Igor Baka. In: Nacistická politika voči slovanským národom / Ed.: Juraj Lepiš. - Banská Bystrica :

Múzeum SNP, 2022, s. 7-26. ISBN 978-80-974274-2-9.

VI. robotný prápor Pracovného zboru MNO a deportácie Židov v roku 1942 / Igor Baka. In: Vojenská história. - Roč. 26, č. 2 (2022), s. 107-132.

Rudé Spitfiry nad Kubání / Jiří Rajlich. In: ATM + Informační příloha MO ČR a AČR. - Roč. 54, č. 8 (2022), s. 48-57 : fotogr.

Rudolf Kopecký: polský deník / Ed. Jiří Plachý. In: Historie a vojenství. - Roč. 71, č. 4 (2022), s. 96-121 : fotogr.

S Halifaxem proti přesile 1. – 2. část (RCAF, Stephen Puskas) / Pavel Vančata. In: REVI. Čtvrtletník o letadlech a letcích. - Roč. 29, č. 129 - 130 (2022), s. 6-11, 6-11 : fotogr.

Samopaly z Albionu / Jan Skramoušský. In: Historie a vojenství. - Roč. 71, č. 2 (2022), s. 84-89 : fotogr.

„Siegparade“ 2 : Vojenská prehliadka (prehliadky) 29. a 30. októbra 1944 v Banskej Bystrici / Tomáš Hofírek, Marian Uhrin. In: Vojnová kronika. Odborný časopis Múzea SNP. - Roč. 11, č. 2 (2022), s. 51-57 : fotogr.

Slovenská Rychlá divize v bojích na řece Mius 1941 – 1942 / Lubomír Hlavienka. In: Armáda. - Roč. 4, č. 13 (2022), 50 s. : fotogr. ISSN 2571-3639; ISBN 978-80-7648-059-9.

Sonda do problematiky ústavnej starostlivosti o deti v Slovenskom štáte na príklade okresných detských domovov / Viktória Rigová. In: Acta Historica Neosoliensia. Roč. 25, č. 1 (2022), s. 67-87.

Sonderkommando 7a (s prihladením na severné Slovensko v období novembra 1944 až februára 1945) / Stanislav V. Chytka. In: Vojnová kronika. Odborný časopis Múzea SNP. - Roč. 11, č. 2 (2022), s. 37-49 : fotogr.

Správa šéfa nemeckej leteckej misie na Slovensku o ceste na Krym (máj – jún 1943)

/ Peter Šumichrast. In: Vojenská história. - Roč. 26, č. 1 (2022), s. 101-121.

Stalo sa pri vojsku v Bystrici... Dvanásť (a viac) vojenských príbehov z Banskej Bystrice / Peter Chorvát. In: Vojnová kronika. Odborný časopis Múzea SNP. - Roč. 11, č. 1 (2022), s. 31-39 : fotogr.

Statistické modely ve výzkumu holokaustu : Mezioborový pohled na historické události na příkladu terezínského ghettá / Tomáš Jelínek, Tomáš Fedorovič, Štěpán Jurajda, Matěj Bělín. In: Soudobé dějiny. - Roč. 29, č. 2 (2022), s. 441-470.

Stíhání Jozefa Gabčíka bezpečnostními složkami a justicí „slovenského štátu“ / Jiří Plachý. In: Historie a vojenství. - Roč. 71, č. 2 (2022), s. 148-150 : fotogr.

Studijní cesta Vysokej vojennej školy do Německa a po okupované Francii a Belgii v roce 1940 / Ivan Fuksa. In: Vojnová kronika. Odborný časopis Múzea SNP. - Roč. 11, č. 2 (2022), s. 5-9 : fotogr.

Štefan Dubček v komunistickom odboji 1938 – 1945 / Tomáš Baláž. In: Pamäť národa. Nacizmus a komunizmus vo svojej epoche. - Roč. 17, č. 4 (2022), s. 3-21 : fotogr.

4:0 nad Tachovem / Jiří Rajlich. In: Historie a vojenství. - Roč. 71, č. 1 (2022), s. 28-43 : fotogr.

Tajná válka „Made in England“ : Vybavení československých parašutistů 1941 - 1942 / Zdeněk Špitálník. In: Historie a vojenství. - Roč. 71, č. 2 (2022), s. 64-83 : fotogr.

Válka v éteru po 27. květnu 1942 / Prokop Tomek. In: Historie a vojenství. - Roč. 71, č. 2 (2022), s. 42-57 : fotogr.

Visit of the Slovak military delegation to Romania (February – March 1942) on the background of attempts to renew the Little Entente / Igor Baka. In: Vojenská história. - Roč. 26, č. 1 (2022), s. 56-78.

Výsadeková operace DESTROYER a čs. odboj v Paříži v roce 1944 / Jindřich Ma-

rek. In: Historie a vojenství. - Roč. 71, č. 1 (2022), s. 44-63 : fotogr.

Wellington u Přelouče (noční nálet na Pardubice 21./22. července 1944 / Jan Vladař. In: REVI. Čtvrtletník o letadlech a letcích. - Roč. 30, č. 130 (2022), s. 20-23 : fotogr.

Život a priebeh deportácií v pracovnom a koncentračnom tábore v Seredi (vzdelávací program) / Peter Vanko. In: Acta judaica Slovaca. - Roč. 25 (2022), s. 68-92.

„[...] udělat vše, aby se takovýmto atentátům [...] zabránilo“ : Hlavní říšský bezpečnostní úřad a reakce na útok na R. Heydricha v Praze / Michal V. Šimůnek. In: Historie a vojenství. - Roč. 71, č. 2 (2022), s. 58-63 : fotogr.

* * *

Aby sa na Čapajevovcov nezabudlo / Slavomír Fijalka. In: Bojovník. Dvojtyždenník antifašistov. - Roč. 67, č. 8 (2022), s. 1 a 3 : fotogr.

Ako sa formoval antifašistický blok / Stanislav Mičev. In: Bojovník. Dvojtyždenník antifašistov. - Roč. 67, č. 22 - 23 (2022), s. 6-7, 1 a 7 : fotogr.

Antonín Kalina zachránil v Buchenwalde stovky detí / Tomáš Mrva. In: Historická revue. - Roč. 33, č. 12 (2022), s. 48-53 : fotogr.

Anthropoid. In: Legionářský směr. - Roč. 11, speciál (2022), s. 4-57 : fotogr.

Bez jediného rozsudku: 120 popravených / Martin Krno. In: Bojovník. Dvojtyždenník antifašistov. - Roč. 67, č. 7 (2022), s. 1, 4-6 : fotogr. (transporty, Mauthausen).

Boj o Telgárt : Slováci na bojiskách druhej svetovej vojny / Igor Baka. In: Obrana. Mesačník MO SR. - Roč. 30, č. 10 (2022), s. 46 : fotogr.

Boje o Strečniansku tiesňavu, Vrútky a Priekopu : Slováci na bojiskách druhej

svetovej vojny / Igor Baka. In: Obrana. Mesačník MO SR. - Roč. 30, č. 7 (2022), s. 46 : fotogr.

Bojovní letci z Trenčianskych Teplic / Karol Glamoš. In: Bojovník. Dvojtyždenník antifašistov. - Roč. 67, č. 25-26 (2022), s. 4 : fotogr.

Druhý muž hodil traskavinu / David Pazdera. In: Střelecká revue. - Roč. 54, č. 7 (2022), s. 78-81 : fotogr.

Focke-Wulf Fw 189A / Jan Máče. In: Letectví + kosmonautika. - Roč. 98, č. 9 (2022), s. 66-67 : fotogr.

Generálmajor in memoriam Otto Smik. Najúspešnejší Slovák v britskom kráľovskom letectve / Peter Šumichrast. In: Arsenali. - Roč. 19, č. 3 (2022), s. 68-70 : fotogr.

Genocída Slovanov očami Adolfa Hitlera / Martin Krno. In: Bojovník. Dvojtyždenník antifašistov. - Roč. 67, č. 5 (2022), s. 4-5 : fotogr.

Jan Kubiš : Jeho osud určili dva granáty / Tomáš Mrva. In: Historická revue. - Roč. 33, č. 5 (2022), s. 26-31 : fotogr.

Ján Marták – vlastenecký učiteľ a antifašista / Ján Hargaš. In: Bojovník. Dvojtyždenník antifašistov. - Roč. 67, č. 22 (2022), s. 7 : fotogr.

Ján Nálepka ako ho nepoznáme / Juraj Pavlis. In: Bojovník. Dvojtyždenník antifašistov. - Roč. 67, č. 24 (2022), s. 6-7 : fotogr.

„Javorinu Nemci nikdy nedostanú“ : Partizánske hnutie v podjavorinskom kraji / Juraj Krištofik. In: Historická revue. - Roč. 33, č. 8 (2022), s. 53-59 : fotogr.

Jozef Gabčík : Muž, ktorý sa postavil Heydrichovi / Marek Syrný, Marianna Kmeťová. In: Historická revue. - Roč. 33, č. 5 (2022), s. 18-25 : fotogr.

Kombinovaná letka : Slováci na bojiskách druhej svetovej vojny / Peter Šumichrast. In:

Obrana. Mesačník MO SR. - Roč. 30, č. 8 (2022), s. 46 : fotogr.

Konjunktúra, arizácia, inflácia: podoby slovenského hospodárstva v rokoch 1939 – 1945 / Ľudovít Hallon. In: Historická revue. - Roč. 33, č. 6 (2022), s. 27-30 : fotogr.

Krutá smrť v ľadových vlnách Hrona / Slavomír Fijalka. In: Bojovník. Dvojtyždenník antifašistov. - Roč. 67, č. 6 (2022), s. 1, 3 : fotogr. (Nitrianska part. brigáda, Pavel).

Kultúra režúca a rúbajúca : Ako slovenskí umelci spoluvytvárali Hitlerovu „novú Európu“ / Anton Hruboň. In: Historická revue. - Roč. 33, č. 9 (2022), s. 6-12 : fotogr.

Ľudovít Sabadoš: Splácam veľký dlh (Valér Kubáni). In: Bojovník. Dvojtyždenník antifašistov. - Roč. 67, č. 7 (2022), s. 7 : fotogr.

Mináčove piliere: láska k Slovensku a antifašizmus / Eduard Chmelár. In: Bojovník. Dvojtyždenník antifašistov. - Roč. 67, č. 17 (2022), s. 1, 6-7 : fotogr.

Na muške je Reinhard Heydrich : Príprava operácie Anthropoid / Martin Posch. In: Historická revue. - Roč. 33, č. 5 (2022), s. 6-11 : fotogr.

Nacistické vyvražďovanie Rómov a ich boj v Povstaní. Ako si pripomínáme vyvražďovanie Rómov / Branislav Ondruš. In: Bojovník. Dvojtyždenník antifašistov. - Roč. 67, č. 20 (2022), s. 4-5 : fotogr.

Najmladší veliteľ partizánskej brigády / Ján Holička, Martin Krno. In: Bojovník. Dvojtyždenník antifašistov. - Roč. 67, č. 5 (2022), s. 6 : fotogr. (Teodor Pola).

Neschematický odkaz Povstania v poézii / Július Lomenčík. In: Bojovník. Dvojtyždenník antifašistov. - Roč. 67, č. 24 (2022), s. 7 : fotogr.

Najúspešnejší Slovák v britskom Kráľovskom letectve : Generálmajor in memoriam Otto Smik / Peter Šumichrast. In: Obrana.

Mesačník MO SR. - Roč. 30, č. 1 (2022), s. 28-29 : fotogr.

Nájezd na Dieppe 19. srpna 1942 a účast československých letců / Aleš Binar. In: Národní osvobození. - Roč. 33 /100/, č. 8 (2022), s. 4-5 : fotogr.

Národovec a antifašista Janko Bulík nikdy nezlyhal / Samuel Jovankovič. In: Bojovník. Dvojtyždenník antifašistov. - Roč. 67, č. 13 (2022), s. 1 a 6-7: fotogr.

Nové informace o bojích u Sokolova / Filip Kachel. In: Legionářský směr. Časopis Československé obce legionářské. - Roč. 9, č. 1 (2022), s. 18-21 : fotogr.

Odhalenie busty Imricha Jacko Lysáka / Branislav Balogh. In: Bojovník. Dvojtyždenník antifašistov. - Roč. 67, č. 14 (2022), s. 9 : fotogr.

Odišiel hrdina oslobodzovacích bojov, humanista, antifašista a socialista [Ján Chudík] / Eduard Chmelár. In: Bojovník. Dvojtyždenník antifašistov. - Roč. 67, č. 22 (2022), s. 5 : fotogr.

Odzbrojenie Východoslovenskej armády : Slováci na bojiskách druhej svetovej vojny / Jozef Bystrický. In: Obrana. Mesačník MO SR. - Roč. 30, č. 6 (2022), s. 46 : fotogr.

Pamiatky viažuce sa na oslobodenie Bratislavy 1 - 2 / Denisa Žiaková, Martin Krno. In: Bojovník. Dvojtyždenník antifašistov. - Roč. 67, č. 9 - 10 (2022), s. 6-7, 6-7 : fotogr.

Partizáni v predvečer SNP : Slováci na bojiskách druhej svetovej vojny / Igor Baka. In: Obrana. Mesačník MO SR. - Roč. 30, č. 4 (2022), s. 46 : fotogr.

Pomocník partizánov z Mikuláša / Mária Holušová. In: Bojovník. Dvojtyždenník antifašistov. - Roč. 67, č. 2 (2022), s. 9 : fotogr. (Pavel Chrapčiak).

Postupná kapitulácia v máji 1945 / Jozef Bystrický. In: Bojovník. Dvojtyždenník antifašistov. - Roč. 67, č. 10 (2022), s. 1, 4-5 : fotogr.

Povstalecké boje na Hornej Nitre : Slováci nabojských druhých svetových vojnách / Igor Baka. In: Obrana. Mesačník MO SR. - Roč. 30, č. 11 (2022), s. 46 : fotogr.

Povstalecké zvesti : Práca s textom / Lukáš Volentier. In: Vojnová kronika. Odborný časopis Múzea SNP. - Roč. 11, č. 1 (2022), s. 55-57 : fotogr.

Povstalecké zvesti : Práca s obrazovým materiálom / Jakub Mičev. In: Vojnová kronika. Odborný časopis Múzea SNP. - Roč. 11, č. 2 (2022), s. 81-84 : fotogr.

Povstaleckí hrdinovia sú našim žiarivým príkladom / Ján Kochan. In: Bojovník. Dvojtyždenník antifašistov. - Roč. 67, č. 24 (2022), s. 6 : fotogr. (pohraničná stráž).

Protivzdušná obrana Haify : 80 rokov československých tradícií / Martin Stolár, Michal J. Stolár. In: Letectví + kosmonautika. - Roč. 98, č. 5 (2022), s. 74-77 : fotogr.

Průlom u Jasla. Čs. dělostřelci a tankisté v sovětské generální ofenzivě / Aleš Binar. In: Národní osvobození. - Roč. 33 /100/, č. 1 (2022), s. 3-4 : fotogr.

Pripomínáme si osmdesáté výročí operace Anthropoid 1. – 5. díl : Zocel se!; Sokolové proti Heydrichovi; Další výsadky parašutistů; Československý zahraniční odboj; Anthropoid – od plánů k činům / Zdeněk Špitálník, Michal Burian, Tomáš Jakl. In: A-report. Měsíčník Ministerstva obrany ČR. - Roč. 33, č. 3 – 7 (2022), s. 46-48.

Rotmistr ve výslužbě Marie Michajlovičová (1921 – 2022) / Jiří Klůc. In: Historie a vojenství. - Roč. 71, č. 4 (2022), s. 142 : fotogr.

Seredčania prispeli k porážke fašizmu / Ondrej Urban. In: Bojovník. Dvojtyždenník antifašistov. - Roč. 67, č. 17 (2022), s. 8 : fotogr.

Skonal slovenský červenoarmejec / Jozef Pupala. In: Bojovník. Dvojtyždenník antifašistov. - Roč. 67, č. 4 (2022), s. 10 : fotogr. (Ladislav Sládek).

Slovák národným hrdinom Juhoslávie / Samuel Jovankovič. In: Bojovník. Dvojtyždenník antifašistov. - Roč. 67, č. 19 (2022), s. 1 a 7 : fotogr. (Janko Čmelík).

Slovenské peniaze v rokoch 1939 – 1945 / Lenka Vrabľová. In: Obrana. Mesačník MO SR. - Roč. 30, č. 5 (2022), s. 47 : fotogr.

Slovenské transporty s nemeckou precíznosťou / Viera Kováčová. In: Bojovník. Dvojtyždenník antifašistov. - Roč. 67, č. 6 (2022), s. 6-7 : fotogr.

Směr Československo / Jiří Rajlich. In: Střelecká revue. - Roč. 54, č. 4 (2022), s. 166-169 : fotogr. (operácie špeciálne – Benjamin, Silver A, Silver B, Antropoid).

Smrt generála Vojtěcha Borise Luži / Aleš Binar. In: Národní osvobození. - Roč. 33 /100/, č. 10 (2022), s. 4-5 : fotogr.

Smrť v znamení smrtihlava / Marcel Maniak. In: Ročenka odbojárov 2022. - Bratislava : ÚR SZPB, b. r., s. 102-103 : fotogr. (popravení J. Šašinka, A. Drápal, Š. Felčer).

Storočie povstaleckého vojaka Viktora Chmúru / Branislav Balogh. In: Bojovník. Dvojtyždenník antifašistov. - Roč. 67, č. 18 (2022), s. 5 : fotogr.

Storočnica generála [brig. gen. Milan Píka] / Petr Švanda. In: Bojovník. Dvojtyždenník antifašistov. - Roč. 67, č. 14 (2022), s. 1 a 6 : fotogr.

Teror pseudopartizánov na kopaniciach / Adam Šumichrast. In: Bojovník. Dvojtyždenník antifašistov. - Roč. 67, č. 4 (2022), s. 6-7 : fotogr.

Trikrát v mieridlách smrti a víťazstvo / Pavol Vitko. In: Obrana. Mesačník MO SR. - Roč. 30, č. 8 (2022), s. 28-29 : fotogr. (Anton Lovásko, 2. čs. spd brigáda).

Ústup povstalcov z východu : Slováci na bojiskách druhej svetovej vojny / Igor Baka. In: Obrana. Mesačník MO SR. - Roč. 30, č. 9 (2022), s. 46 : fotogr.

Ústup povstaleckých síl z Turca : Slováci na bojiskách druhej svetovej vojny / Jozef Bystrický. In: Obrana. Mesačník MO SR. - Roč. 30, č. 12 (2022), s. 46 : fotogr.

Víťazstvo s talianskymi partizánmi (František Marek) / Pavol Vitko. In: Obrana. Mesačník MO SR. - Roč. 30, č. 5 (2022), s. 28-29 : fotogr.

Vojenské ústredie a Červená armáda : Slováci na bojiskách druhej svetovej vojny / Jozef Bystrický. In: Obrana. Mesačník MO SR. - Roč. 30, č. 3 (2022), s. 46 : fotogr.

Vojenský plán povstania : Slováci na bojiskách druhej svetovej vojny / Jozef Bystrický. In: Obrana. Mesačník MO SR. - Roč. 30, č. 2 (2022), s. 46 : fotogr.

Vrecko s mincami / Lukáš Volentier. In: Vojnová kronika. Odborný časopis Múzea SNP. - Roč. 11, č. 1 (2022), s. 53-54 : fotogr. (strieborná desaťkorunová minca).

Vypuknutie Slovenského národného povstania : Slováci na bojiskách druhej svetovej vojny / Igor Baka. In: Obrana. Mesačník MO SR. - Roč. 30, č. 5 (2022), s. 46 : fotogr.

Výcvik čs. parašutistů v Británii / Zdeněk Špitálník. In: Střelecká revue. - Roč. 54, č. 3 (2022), s. 70-71 : fotogr.

Vznik Vojenského ústredia : Slováci na bojiskách druhej svetovej vojny / Jozef Bystrický. In: Obrana. Mesačník MO SR. - Roč. 30, č. 1 (2022), s. 46 : fotogr.

Začiatok najtemnejšej kapitoly / Matej Beránek. In: Obrana. Mesačník MO SR. - Roč. 30, č. 3 (2022), s. 36-37 : fotogr. (židovské deportácie r. 1942).

Zabudnutý hrdina „Saša Saldik“. In: Ročenka odbojárov 2022. - Bratislava : ÚR SZPB, b. r., s. 98-99 : fotogr. (podľa Gemerské zvesti 6/2021, krátené), (Ladislav Sládek).

Životný príbeh obetavého bojovníka / Štefan Novák. In: Bojovník. Dvojtyždenník antifašistov. - Roč. 67, č. 19 (2022), s. 5 : fotogr. (Jaroslav Prokop, part. činnosť).

1945 – 1992

Československá zahraniční politika po osvobození 1945 : Dokumenty československé zahraniční politiky, sv. C/1 : (16. květen – 31. prosinec 1945) / Přípr.: Jan Němeček (ved. kol.), Jindřich Dejmek, Jan Kuklík, Daniela Němečková Králíková, Milan Sovilj. - Praha : Historický ústav AV ČR, v. v. i., 2022. - 647 s. : fotogr., pram. a lit. - ISBN 978-80-7286-406-5.

Československo a Izrael v letech 1948 – 1967 : Od podpory sionismu k otevřenému nepřátelství / Eva Taterová. - 2. preprac. vyd. - Praha : Epocha s.r.o., 2022. - 310 s. : fotogr., pram. a lit., reg. - ISBN 978-80-278-0092-6.

Hořké nebe nad hranicí : Historie PVOS proti pomalu a nízko letícím cílům 1985 – 1995 / Ladislav Vítík. - Plzeň : Český svaz letectví - Letci Plzeň z. s., 2022. - 191 s. : fotogr., pram. a lit.

Kriegel : Voják a lékař komunismu / Martin Groman. - Praha : Paseka s.r.o. - Ústav pro studium totalitních režimů, 2022. - 575 s. : fotogr., pram. a lit. - ISBN 978-80-7637-379-2; 978-80-7516-023-2.

Muž z gulagu / Jolana Lacková. - Praha : Naše vojsko, 2022. - 205 s. : fotogr. - ISBN 978-80-206-1448-3 [Erban Ladislav].

Pod křídly RAF v druhém exilu 1. díl / Zdeněk Hurt, Jan Rail, Jan Rail. - Cheb : Svět křídel, 2022. - 349 s. : fotogr., pram. a lit. - ISBN 978-80-7573-094-7.

Procesy s nacistickými zločinci v okupačních zónách Německa a jejich vliv na československou retribuci / Jan Beránek. - Praha : Leges, s. r. o., 2022. - 340 s. : pram. a lit. - ISBN 978-80-7502-608-8.

Rakúsko – záujmový priestor čs. vojenskej rozviedky v období tzv. studenej vojny 1960 - 1989 / Miloslav Púčik. - Bratislava : Vojenský historický ústav, 2022. - 426 s. : fotogr., mp., pram. a lit. - ISBN 978-80-89523-84-9.

Rozdělení Česko-Slovenska 1989 – 1992 / Jan Rychlík. - 2. rozš. vyd. - Praha : Vyšehrad, 2022. - 507 s. : pram. a lit., reg. - ISBN 978-80-7601-601-9.

Spravedlnost, nebo pomsta? Potrestání válečných zločinců, kolaborantů a zrádců po 2. světové válce v Československu : Věnováno profesorovi Mečislavu Borákovi / Eds.: Jaroslav Pažout, Kateřina Portmann. - Praha - Liberec : Ústav pro studium totalitních režimů - Technická univerzita v Liberci, 2022. - 362 s. : pram. a lit., reg. - ISBN 978-80-7494-603-5.

Stalinova hra o zemi jitrní svěžesti : Korejská válka 1950 – 1953 / Vladimír Nálevka. - Praha : Epocha, 2022. - 257 s. : fotogr., pram. a lit. (čs. voj. polná nemocnica – J. Barták, B. Placák). ISBN 978-80-278-0077-3.

Virtuóz v ringu Július Torma : Meno nášho boxera je medzi víťazmi olympijských hier i majstrovstiev Európy. Možno by figuroval i medzi majstrami sveta, ak by sa kotali v období vrcholu jeho kariéry / Miroslav Hazucha. - B. m. : Sport legal, s.r.o., 2022. - 180 s. : fotogr. - ISBN 978-80-89920-13-6.

„Vraťte nám naše zbraně!“ : Výzbroj Lidoých milic a sovětská propaganda v srpnu 1968 / Adam Zítek. In: Paměť a dějiny. Revue pro studium totalitních režimů. - Roč. 16, č. 2 (2022), s. 49-54 : fotogr.

Výmena obyvateľstva medzi Československom a Maďarskom (v rokovaniach Československo-maďarskej zmiešanej komisie) / Štefan Šutaj, Jana Šutajová. - Košice : Univerzita Pavla Jozefa Šafárika - Šafárik Press, 2022. - 546 s. : pram. a lit., reg. - ISBN 978-80-574-0164-3.

Vysoká modrá zeď – ohlédnutí poslední : Protivzdušná obrana Československa v závěrečném období studené války / Miroslav Irra. - Nevojice : Jakab Publishing, s.r.o., 2022. - 104 s. : fotogr., pram. a lit. - ISBN 978-80-7648-062-9.

* * *

Antonov An-10 / Milan Cvrkal. In: Letectví + kosmonautika. - Roč. 98, č. 3 (2022), s. 66-69 : fotogr.

Avia LE-10 / Michal Ovčáčík. In: Letectví + kosmonautika. - Roč. 98, č. 1 (2022), s. 30-31 : fotogr.

Bezpečnostní a vojenská situace na hranicích severovýchodního Slovenska v letech 1945 – 1947 / Tomáš Řepa. In: Slezský sborník. - Roč. 120, č. 1 (2022), s. 71-88.

Koncepcia operačného agentúrneho prieskumu čs. vojenského výzvedného spravodajstva – dôsledok „prevalov“ v 50. až 70. rokoch minulého storočia / Miloslav Púčik. In: Vojenská historie. - Roč. 26, č. 4 (2022), s. 46-89.

Lehký bitevní letoun L-159 Sokol / Martin Dubánek. In: ATM + Informační příloha MO ČR a AČR. - Roč. 54, č. 1 (2022), s. 64-67 : fotogr.

Letouny MiG OKB Arťoma Mikojana / Nikolay Yakubovich. In: AERO speciál. - Roč. 5, č. 11 (2022), 50 s. : fotogr.

Lovec mikrobů : Voják a vědec, jehož výzkumy přispěly k celosvětovému vybití viru černých neštovic (Karel Raška). In: A-report. Měsíčník Ministerstva obrany ČR. - Roč. 33, č. 1 (2022), s. 42-43 : fotogr.

Ludové soudnictvo v Košiciach a jeho osobitosti v povojnovom období (košický monsterproces v roku 1946) / Štefan Šutaj. In: Spravedlnost, nebo pomsta? Potrestání válečných zločinců, kolaborantů a zrádců po 2. světové válce v Československu : Věnováno profesorovi Mečislavu Borákovi / Eds.: Jaroslav Pažout, Kateřina Portmann. - Praha - Liberec : Ústav pro studium totalitních režimů - Technická univerzita v Liberci, 2022, s. 208-229. ISBN 978-80-7494-603-5.

Memorandum predložené mierovej konferencii o odôvodnenosti jestvovania Česko-Slovenska / Ján Bobák. In: Slovenský časopis historický. - Roč. 2, č. 2 (2022), s. 288-344.

Mig-15bis v čs. vojenském letectvu 1. díl / Miroslav Irra. In: AERO. - Roč. 9, č. 94 (2022), 50 s. : fotogr.

Ostrava-Mošnov 1991 aneb výbušné hledání tajemné substance / Stanislav Polnar. In: Historie a vojenství. - Roč. 71, č. 3 (2022), s. 4-25 : fotogr.

Osudy příslušníků Ukrajinské povstalecké armády a Organizace ukrajinských nacionalistů, internovaných v Československu v průběhu akce B / Vlastimil Ondrák. In: Historie a vojenství. - Roč. 71, č. 1 (2022), s. 6-27 : fotogr., tabl.

Pipery L-4 Cub a jejich začátky v Československu / Pavel Klouček, Jaroslav Matoulek. In: Letectví + kosmonautika. - Roč. 98, č. 10 (2022), s. 36-42 : fotogr., pram. a lit.

Polná rovnošata vzor 60 / Dušan Dzuro. In: Vojenská historie. - Roč. 26, č. 4 (2022), s. 114-124 : obr.

Povojnový súpis zásobovaných osôb na Slovensku v roku 1946 / Pavol Tišliar, Branislav Šprocha. In: Studia Historica Nitriensia. - Roč. 26, č. 1 (2022), s. 52-73.

Případ „Brunovský a spol.“ Osud velitele II. čs. partizánskej brigády J. V. Stalina Jozefa Brunovského po roku 1948 / Juraj Krištofik. In: Vojnová kronika. Odborný časopis Múzea SNP. - Roč. 11, č. 1 (2022), s. 45-51 : fotogr.

Rakúsko – záujmový priestor čs. vojenskej rozviedky a jeho vojensko-strategický význam (1960 – 1970) / Miloslav Púčik. In: Ozbrojené síly a československý stát III / Eds.: Stanislav Polnar, Tomáš Řepa. - Brno : Univerzita obrany, 2022, s. 171-192.

S-199: Aspekty výzbroje a výstroje : I. Výzbroj střelecká / Michal Ovčáčík. In: REVI. Dvuměsíčník o letadlech a letcích. - Roč. 29, č. 132 (2022), s. 6-11 : fotogr.

Siebel Si 204/Aero C-3 v československém letectvu 1. – 2. část / Miroslav Irra. In: AERO. - Roč. 9, č. 92 – 93 (2022), s. 5-50, 57-102 : fotogr.

Slováci vo veliteľskom zbore čs. brannej moci v rokoch 1945 – 1948 na stránkach súdobého denníka Demokratickej strany Čas / Alex Maskalík. In: Vojenská história. - Roč. 26, č. 2 (2022), s. 133-158.

Transformace čs. armády v letech 1989 až 1992 – záměry versus realita I. část / Pavel Minařík. In: Historie a vojenství. - Roč. 71, č. 3 (2022), s. 26-55 : fotogr.

Transformace čs. armády v letech 1989 až 1992 – záměry versus realita / Pavel Minařík. In: Historie a vojenství. - Roč. 71, č. 4 (2022), s. 42-75 : fotogr.

Vítězný Delfín / Jan Sýkora. In: Historie a vojenství. - Roč. 71, č. 1 (2022), s. 112-125 : fotogr.

Výpravy Ukrajinskej povstaleckej armády do strednej a východnej Európy v rokoch 1945 – 1950 / Michal Šmigel'. In: Slovenský časopis historický. - Roč. 2, č. 2 (2022), s. 135-183.

Zúčtovanie s fašizmom na Slovensku po roku 1945 / Norbert Kmeť. In: Spravedlnost, nebo pomsta? Potrestání válečných zločinců, kolaborantů a zrádců po 2. světové válce v Československu : Věnováno profesorovi Mečislavu Borákovi / Eds.: Jaroslav Pažout, Jaroslav Pažout. - Praha - Liberec : Ústav pro studium totalitních režimů - Technická univerzita v Liberci, 2022, s. 64-79. ISBN 978-80-7494-603-5.

* * *

Avia S-99/CS-99 / Jaroslav Matoulek. In: Letectví + kosmonautika. - Roč. 98, č. 4 (2022), s. 50-51 : fotogr.

Československé tarany [narušenie čs. vzdušného priestoru] / Marek Brzkovský, Jan Šafařík. In: Letectví + kosmonautika. - Roč. 98, č. 9 (2022), s. 62-64 : fotogr. (motorový vetroň viedenského aeroklubu).

Drátěný koberec Dk-4 / Martin Dubánek. In: ATM + Informační příloha MO ČR a AČR. - Roč. 54, č. 9 (2022), s. 74-76 : fotogr.

Generálův návrat do vlasti po čtyřiasedmdesáti letech / Karel Straka. In: Historie a vojenství. - Roč. 71, č. 2 (2022), s. 146-147 : fotogr. (František Moravec).

HC-2 Heli Baby / Jakub Fojtík. In: Letectví + kosmonautika. - Roč. 98, č. 6 (2022), s. 32-33 : fotogr.

Hlavní konstruktér Ing. Jan Vlček / Pavel Kučera. In: ATM + Informační příloha MO ČR a AČR. - Roč. 54, č. 8 (2022), s. 28-29 : fotogr.

Jak vznikl Škorpion: žádost o vývoj / David Pazdera. In: Střelecká revue. - Roč. 54, č. 1 (2022), s. 74-75 : fotogr. (7,65 mm samopal vz. 61, krycie ozn. Škorpion).

Mi-8T Velín / Jaroslav Matoulek. In: ATM + Informační příloha MO ČR a AČR. - Roč. 54, č. 8 (2022), s. 42-43 : fotogr.

MiG-15 s raketometem ZRV / Jaroslav Matoulek. In: Letectví + kosmonautika. - Roč. 98, č. 12 (2022), s. 48-49 : fotogr.

50 let od tragédie, při níž zahynulo 11 parašutistů / Pavel Král. In: A-report. Měsíčník Ministerstva obrany ČR. - Roč. 33, č. 10 (2022), s. 53 : fotogr.

Počátky licenční výroby BVP-1 v Československu / Martin Smíšek. In: ATM + Informační příloha MO ČR a AČR. - Roč. 54, č. 5 (2022), s. 74-75 : fotogr.

Praha E-112 / Jaroslav Matoulek. In: Letectví + kosmonautika. - Roč. 98, č. 7 (2022), s. 30-31 : fotogr.

Samopal ZK 476 / Jiří Fencl. In: Střelecká revue. - Roč. 54, č. 11 (2022), s. 79-81 : fotogr.

Semtex v službách teroristů : ČSSR ako účastník americko-líbyjskej konfrontácie v osemdesiatych rokoch 20. storočia / Tomáš Michalák. In: Historická revue. - Roč. 33, č. 1 (2022), s. 52-58 : fotogr.

Úkol Kapsa : Vývoj a zavedení lehkého nafukovacího člunu / Martin Dubánek.

In: ATM + Informační příloha MO ČR a AČR. - Roč. 54, č. 3 (2022), s. 72-75 : fotogr.

Úkol Kláda a neúspěšné námluvy sovětského minového ukladače PMZ-4 / Martin Dubánek. In: ATM + Informační příloha MO ČR a AČR. - Roč. 54, č. 12 (2022), s. 68-71 : fotogr.

Úpravy stálého lehkého opevnění proti účinkům jaderných zbraní / Martin Dubánek. In: ATM + Informační příloha MO ČR a AČR. - Roč. 54, č. 10 (2022), s. 70-73 : fotogr.

Výročí okupace : Invaze 21. srpna 1968 přivedla do Československa skoro půlmilionovou armádu / Jan Šach. In: A-report. Měsíčník Ministerstva obrany ČR. - Roč. 33, č. 9 (2022), s. 44-46 : fotogr.

Vzpomínka na generála Pezla / Pavel Baroch. In: Vojenské rozhledy. Vojensko-teoretický časopis. - Roč. 31 /63/, č. 4 (2022), s. 203-204 : fotogr.

Zavedení buldozerového zařízení BTU do ČSLA / Martin Dubánek. In: ATM + Informační příloha MO ČR a AČR. - Roč. 54, č. 2 (2022), s. 74-76 : fotogr.

Zemřel generálmajor v. v. Jan Ploc. In: A-report. Měsíčník Ministerstva obrany ČR. - Roč. 33, č. 1 (2022), s. 44 : fotogr.

Zlin Z-26 Trener / Jaroslav Matoulek. In: Letectví + kosmonautika. - Roč. 98, č. 9 (2022), s. 78-79 : fotogr.

OD ROKU 1993

Domobrana v Armáde Slovenskej republiky (1995 – 2002) / Pavel Mičianik. - Banská Bystrica : Dali-BB, s.r.o., 2022. - 192 s. : fotogr., pram. a lit. (Slov. branci 2015 – 2022). ISBN 978-80-8141-300-1.

Ekonomika obrany : Vybrané kapitoly : Učebnica pre vysoké školy / Soňa Jirásková. - Liptovský Mikuláš : Akadé-

mia ozbrojených síl gen. M. R. Štefánika, 2022. - 325 s. : pram. a lit. - ISBN 978-80-8040-626-4.

Identifikačné systémy v rádiolokácii : Skriptá / Stanislava Gažovová. - Liptovský Mikuláš : Akadémia ozbrojených síl gen. M. R. Štefánika, 2022. - DVD-R, 113 s. : fotogr., obr., tabl. - ISBN 978-80-8040-628-8.

Ročenka Ministerstva obrany Slovenskej republiky 2021 / Miloslav Ščepka a kol. - Bratislava : Ministerstvo obrany SR, 2022. - 107 s. : fotogr., eBulletin. ISBN 978-80-89261-95-6.

Vojenská taktika 1 : Vysokoškolská učebnica / Peter Spilý, Michal Hrnčiar. - Lipt. Mikuláš : Akadémia ozbrojených síl gen. M. R. Štefánika, 2022. - 223 s. : obr., schémy, tabl. - ISBN 978-80-8040-622-6.

Vzdušné sily Ozbrojených síl Slovenskej republiky : Ročenka 2022 / Ján Begala a kol. Bratislava : Magnet Press Slovakia s.r.o., 2022. - 46 s. : fotogr. - ISBN 978-80-89169-83-2.

Základy projektového riadenia v ozbrojených silách : Vysokoškolská učebnica / Lubomír Belan. - Lipt. Mikuláš : Akadémia ozbrojených síl gen. M. R. Štefánika, 2022. - 216 s. : tabl., reg. - ISBN 978-80-8040-620-2.

* * *

Etické súvislosti pôsobenia OS SR v zahraničí / Róbert Tomášek. In: Vojenská osвета. Spoločenskovedné semináre. - Roč. 20, č. 2 (2022 – 2023), s. 47-58.

Možná integrácia bezpečnostného systému členských krajín Európskej únie / Jozef Matis, Lenka Nagyová. In: Politické vedy. - Roč. 25, č. 3 (2022), s. 110-126.

30 rokov Slovenskej republiky : Milíniky vývoja Slovenskej republiky a Ozbrojených síl Slovenskej republiky / František Matyáš, Marek Oravec. In: Vojenská osвета. Spoločenskovedné semináre. - Roč. 19, č. 1 (2022-2023), s. 28-45 : obr.

Vlastenectvo ako súčasť morálneho profilu vojaka / Juraj Šimko. In: Vojenská osveta. Spoločenskovedné semináre. - Roč. 20, č. 2 (2022 – 2023), s. 69-82.

Vodcovstvo ako výzva v meniacom sa prostredí: od výcviku po misiu / Dušan Fischer. In: Vojenská osveta. Spoločenskovedné semináre. - Roč. 20, č. 2 (2022 – 2023), s. 59-68.

* * *

Bezpilotné letecké systémy / Michaela Zátareczká. In: Obrana. Mesačník MO SR. - Roč. 30, č. 6 (2022), s. 28-30 : fotogr.

České nadzvukové Gripeny začaly chrániť Slovensko / Tomáš Soušek. In: Letectví + kosmonautika. - Roč. 98, č. 10 (2022), s. 34-35 : fotogr.

905. centrum špecializovanej bojovej podpory Nováky / Imrich Purdek. In: Obrana. Mesačník MO SR. - Roč. 30, č. 5 (2022), s. 31 : fotogr.

Martinská brána je otvorená / Jozef Žiak. In: Obrana. Mesačník MO SR. - Roč. 30, č. 7 (2022), s. 8-11 : fotogr. (výcviková základňa Martin).

Moderné vlastenectvo : Príprava obyvateľstva na obranu štátu / Pavol Vitko. In: Obrana. Mesačník MO SR. - Roč. 30, č. 3 (2022), s. 18-23 : fotogr.

Na zemi, vo vzduchu i na mori / Jozef Žiak. In: Obrana. Mesačník MO SR. - Roč. 30, č. 1 (2022), s. 30-31 : fotogr. (vojenská polícia).

Patrioty na Slovensku / Michal J. Stolár, Martin Stolár, Martin Stolár. In: Letectví + kosmonautika. - Roč. 98, č. 7 (2022), s. 32-36 : fotogr.

Pre partnerstvo a spoluprácu : Dohoda o obrannej spolupráci s USA / Jana Kotorová. In: Obrana. Mesačník MO SR. - Roč. 30, č. 2 (2022), s. 38-39 : fotogr.

Pre bezpečnosť štátu : 41. kongres Európskej asociácie vojenskej tlače EMPA v Hel-

sinkách / Pavol Vitko. In: Obrana. Mesačník MO SR. - Roč. 30, č. 11 (2022), s. 34-35 : fotogr.

Rozlúčka s lietadlami MiG-29 / Matej Janák, Martin Stolár, Michal J. Stolár. In: Letectví + kosmonautika. - Roč. 98, č. 11 (2022), s. 14-18 : fotogr.

Slovenská trikolóra na lotyšskom nebi / Pavol Vitko. In: Obrana. Mesačník MO SR. - Roč. 30, č. 1 (2022), s. 18-23 : fotogr. (voj. cvičenie 2021).

Slovenský štít : Cvičení svými scénárii reflektovalo situáciu odehrávajúcu sa na Ukrajine / Jindřiška Budíková. In: ATM + Informační příloha MO ČR a AČR. - Roč. 54, č. 8 (2022), s. 78-79 : fotogr.

Sny značky Dukla / Pavol Vitko. In: Obrana. Mesačník MO SR. - Roč. 30, č. 12 (2022), s. 36-37 : fotogr.

Vojenská symbolika : Úrad logistického zabezpečenia Ozbrojených síl SR (od 31. 12. 2021 4. pluk logistiky Trenčín); 701. centrum vojenskej dopravy Bratislava; 52. výsadkový prápor Trebišov; Štátne symboly Ukrajiny; 905. centrum špecializovanej bojovej podpory Nováky; Základňa výcviku a mobilizačného dopĺňovania Martin; 53. prápor poľných služieb Hlohovec; Spoločné operačné veliteľstvo Ozbrojených síl SR; Čestná stráž Ozbrojených síl Slovenskej republiky; Vojenský topografický ústav Banská Bystrica; 14. tankový prápor Trebišov / Imrich Purdek. In: Obrana. Mesačník MO SR. - Roč. 30, č. 1 – 5, 7 – 12 (2022), s. 37, 31, 39, 31, 31, 31, 31, 31, 31, 31, 31 : obr.

Výcvik a regrutácia : Rekordný kurz v Martine i v Lešti / Jozef Žiak. In: Obrana. Mesačník MO SR. - Roč. 30, č. 2 (2022), s. 18-23 : fotogr.

Vzdajme hold veteránom / Michaela Lacková. In: Obrana. Mesačník MO SR. - Roč. 30, č. 11 (2022), s. 18-23 : fotogr.

Zrodenie tímu : Výcvik dobrovoľnej vojenskej prípravy / Jozef Žiak. In: Obrana.

Mesačník MO SR. - Roč. 30, č. 9 (2022), s. 8-11 : fotogr.

Zuzana v kúpeli / Jozef Žiak. In: Obrana. Mesačník MO SR. - Roč. 30, č. 11 (2022), s. 8-11 : fotogr.

Zuzany, kanóny, munícia / Pavol Vitko. In: Obrana. Mesačník MO SR. - Roč. 30, č. 12 (2022), s. 16-18 : fotogr. (DMD GROUP, a. s. – Konštrukta-Defense, a. s., ZTS-Špeciál, a. s., ZVS holding, DMD Capital, s.r.o., DMD Expo, s.r.o.).

PRÁCE PRESAHUJÚCE VYMEDZENÉ CHRONOLOGICKÉ OBDOBLIA

Bitevní vrtulníky : Historie a současnost : Konstrukce a výzbroj – taktika a nasazení / Jakub Fojtík. - Brno : CPRESS, 2022. - 319 s. : fotogr. - ISBN 978-80-264-4422-0.

Bůh a armáda : Historie a současnost duchovní služby Armády České republiky / Jiří Ignác Laňka, Martin Vaňourek. - Brno : CPRESS, 2022. - 306 s. : fotogr., pam. a lit. - ISBN 978-80-264-4445-9.

Československé légie – Slováci – Slovenko / Peter Chorvát, Martin Posch a kol. - Bratislava : Vojenský historický ústav, 2022. - 435 s. : fotogr., pam. a lit., reg. - ISBN 978-80-89523-79-5.

Československé vrtulníky / Jakub Fojtík, Petr Kolmann. - Praha : Magnet Press Slovakia s.r.o., 2022. - 223 s. : fotogr., pam. a lit. - ISBN 978-80-89169-85-6.

Československo a nová Evropa : Mezinárodní souvislosti vzniku a formování samostatného Československa (1914 – 1918/1919 – 1920) / Prokš, Petr. - Praha : Academia, 2022, 467 s., fotogr., pam. a lit., reg. ISBN 978-80-200-3314-7.

Dva generálové : Čeští vlastenci z jedné majdalenské chalupy : Brigádní generál in memoriam Tomáš Plch, divizní generál Jan Květoň / Vladimír Kos, Zuzana Gellrichová.

- České Budějovice : Bohumír Němec - Veduta, 2022. - 255 s. : fotogr., pam. a lit., reg. - ISBN 978-80-88030-62-1.

Finanční stráž ve fotografii : Stezkami ochránců hranice 1843 – 1949 / Jaroslav Beneš, Jiří Suchánek. - Brno : Extra Publishing, s. r. o., 2022. - 223 s. : fotogr., pam. a lit. - ISBN 978-80-7525-497-9.

Generálův deník : generálplukovník Ing. Alois Vicherek – deníkové záznamy z let 1940 – 1954 / Alois Vicherek, Eds.: Alois a Zdeňka Vicherkovi. - B. m. : Machart, 2022. - 383 s. : fotogr. - ISBN 978-80-7656-047-5.

Historie a současnost Národního památníku hrdinů heydrichiády / Jana Raila Hlavsová, Petra Juklová. In: Historie a vojenství. - Roč. 71, č. 1 (2022), s. 99-109 : fotogr.

Letiště Krašovice : Strípky z historie píseckého létání / Michal Plavec. - Praha : Primoco UAV SE, 2022. - 293 s. : fotogr., pam. a lit. - ISBN 978-80-11-00199-5.

Mesto a vojna v 20. storočí : Nové pohľady na Nemecko, strednú a východnú Európu / Zost.: Christoph Cornelißen, Martin Pekár, Václav Petrbock. - Košice : Univerzita Pavla Jozefa Šafárika - Šafárik Press, 2022. - 300 s. : fotogr., pam. a lit. - ISBN 978-80-574-0131-5.

Mýtus a kult Jozefa Tisu / Anton Hruboň. - Bratislava : Paradigma Publishing, 2022. - 223 s. : fotogr., pam. a lit., reg. - ISBN 978-80-973678-5-5.

Na barokních hradbách. Areál Ministerstva obrany České republiky Na Valech v proměnách času : On the Baroque Ramparts. The Premises of the Ministry of Defence of the Czech Republic called Na Valech in Metamorphoses of Time / Jaroslav Láník, Tomáš Kykal. - Praha : Ministerstvo obrany ČR - VHÚ Praha, 2022. - 119 s. : fotogr. - ISBN 978-80-7278-846-0.

Ozbrojené síly a československý stát III / Eds.: Stanislav Polnar, Tomáš Řepa. - Brno

: Univerzita obrany, 2022. - 295 s. : fotogr. [on-line zdroj] (Vojenská historie; sv. 3). e-ISBN 978-80-7582-178-2.

Říkali jim španěláci / David Majtenyi, Jiří Rajlich. - Cheb : Svět křidel, 2022. - 447 s. : fotogr., pram. a lit. - ISBN 978-80-7573-099-2.

Tanky pro Hitlera, traktory pro Stalina : Velké podniky v Čechách a na Moravě 1938 – 1950 / Jaromír Balcar. - Praha : Academia, 2022. - 446 s. : fotogr., reg. (Edice 1938 – 1953; sv. 40). - ISBN 978-80-200-3303-1.

1989 – podzim národů / Adam Burakowski, Aleksander Gubrynowicz, Pavel Ukielski; přel. z angl. překladu pol. orig. Silvie Mitlenerová. - Praha : Academia, 2022. - 671 s. : fotogr., pram. a lit., reg. (Historie). - ISBN 978-80-200-3117-4.

Vlastnické režimy a majetkové konflikty v 20. storočí : Nemecko a Československo v medzinárodnom kontexte / Zost.: Dieter Gosewinkel, Roman Holec, Miloš Řezník. - Košice : Univerzita Pavla Jozefa Šafárika, 2022. - 324 s., pozn. - ISBN 978-80-574-0140-7.

Zapomenuté vojsko : Československá domobrana z Itálie a její neznámá epopej / Jozef Špánik. - Praha : Čs. obec legionářská - Epocha, 2022. - 581 s. : fotogr., pram. a lit. - (Knihovna Československé obce legionářské; sv. 6). - ISBN 978-80-87919-93-4; 978-80-278-0083-4.

Zlatá éra československého letectva : Zborník príspevkov z medzinárodnej konferencie k 100. výročiu narodenia Ing. Jana Vlčka, konštruktéra lietadla Aero L-39 Albatros 28. - 29. 6. 2022 v Košiciach / Zost.: Zuzana Šullová, Miroslav Hájek, Katarína Nika. - Košice : Slovenské technické múzeum, 2022. - 135 s. : fotogr., obr., tabl., pram. a lit. - ISBN 978-80-974301-4-6.

* * *

Aký bol Wilhelm Canaris? / Juraj Lepiš. In: Vojnová kronika. Odborný časopis Mú-

zea SNP. - Roč. 11, č. 2 (2022), s. 58-66 : fotogr.

Bombardér T2990 se odlíčil – tečka po 81 letech / Jiří Fidler. In: Historie a vojenství. - Roč. 71, č. 3 (2022), s. 82-103 : fotogr.

Československé a slovenské ženy vo vojne a v armáde : Výberová bibliografia prác publikovaných v rokoch 1990 – 2021 / Božena Šedřová. In: Vojenská historie. - Roč. 26, č. 3 (2022), s. 162-169.

Frontové a lazaretné vojnové cintoríny z prvej svetovej vojny z územia severovýchodného Slovenska / Anton Liška. In: Annales historici Presovienses. - Roč. 22, č. 2 (2022), s. 50-74.

Kdo tu debatuje o 8. květnu? Vývoj zastoupení historiků a dalších aktérů v médiích v éře mediálního historismu / David Klimeš. In: Moderní dějiny. Časopis pro dějiny 19. a 20. století. - Roč. 30, č. 1 (2022), s. 103-118.

Podplukovník Michal Ďurkaj / Matej Medvecký. In: Vojenská historie. - Roč. 26, č. 2 (2022), s. 159-161 : fotogr.

110. výročie narodenia povstaleckého a demokratického lídra Martina Kvetka / Marek Syrný. In: Vojnová kronika. Odborný časopis Múzea SNP. - Roč. 11, č. 2 (2022), s. 67-70 : fotogr.

Židia v Nitrianskej župe s dôrazom na život a osudy Židov v Koliňanoch / František Buda. In: Acta judaica Slovaca. - Roč. 25 (2022), s. 3-30.

* * *

Áké boli vojny v minulosti? / Vladimír Segeš, red.: Katarína Abeille In: Téma. Spravodajsko-spoločenský a ekonomický týždenník. - Roč. 6, č. 17 (2022), s. 52-59 : obr.

Amnestovaný Sten Mk II / Marek Bako. In: Střelecká revue. - Roč. 54, č. 7 (2022), s. 82-83 : fotogr.

Arado Ar 199 : Hydroplán v tieni známejšieho brata / Ondrej Repka. In: REVI. Čtvrtletník o letadlách a letci. - Roč. 29, č. 131 (2022), s. 10-16 : fotogr.

Fotomezek : Průzkumné stíhací letouny S-199 v československém letectvu / Michal Ovčáčík. In: REVI. Čtvrtletník o letadlách a letci. - Roč. 29, č. 131 (2022), s. 2-9 : fotogr.

Generál dvou armád / Petr Švanda. In: Legionářský směr. - Roč. 11, č. 4 (2022), s. 54-55 : fotogr. (Milan Píka).

Generál Syrový se spravedlnosti nedočká : Pražský městský soud zamítl rehabilitaci předválečného premiéra / Jaroslav Rokoský. In: Paměť a dějiny. Revue pro studium totalitních režimů. - Roč. 16, č. 1 (2022), s. 3-5 : fotogr.

Historiografie ve vleku politiky dějin: případ Štefánikové legendy Ludvíka Holotíka / Jan Hálek. In: Historický časopis. - Roč. 70, č. 1 (2022), s. 115-142.

Letov Š.328 / Jan Máče. In: Letectví + kosmonautika. - Roč. 98, č. 4 (2022), s. 32-33 : fotogr.

Ludákom štátne rady nepatria! / Adam Šumichrast. In: Bojovník. Dvojtyždenník antifašistov. - Roč. 67, č. 11 (2022), s. 1 a 4 : fotogr. (Albert Púčik, Anton Tunega, Eduard Tesár).

Nové smery bádania o významnom zapojení M. R. Štefánika do vytvárania česko-slovenskej armády / légií a česko-slovenského hnutia / Frédéric Guelton, Miroslav Musil. In: Bradlo - časopis Spoločnosti M. R. Štefánika. - December 2022, č. 82/83, s. 10-12.

Novodobé vojenské památky bratislavské Petržalky / Jiří Plachý. In: Historie a vojenství. - Roč. 71, č. 4 (2022), s. 139-141 : fotogr.

Obrancovia Tobruku : Z histórie protiletadlovcov na Slovensku / Martin Stolár, Michal J. Stolár, Ladislav Záhradník. In: Vzdušné sily Ozbrojených síl Slovenskej republiky : Ročenka 2022. - Bratislava : Mag-

net Press Slovakia, 2022, s. 12-15 : fotogr.

Osloboditelia si zaslúžia úctu : Bez kompromisov / Peter Weiss. In: Bojovník. Dvojtyždenník antifašistov. - Roč. 67, č. 10 (2022), s. 2 : fotogr.

Otec pomáhal financovať SNP, nakoniec mu život zničili komunisti / Ľubica Droppová. In: Príbehy 20. storočia : Ako spočítať dobro. - Roč. 5, č. 4 (2022), s. 50-54 : fotogr.

15 cm houfnice vz. 14 a 14/16 / Jan Škarka. In: Střelecká revue. - Roč. 54, č. 9 (2022), s. 77-79 : fotogr., nákr.

The Myth of Defending the Homeland : Combat Preparation in Conscript's Reflections of Compulsory Military Service (1968 – 2004) / Jiří Hlaváček. In: Soudobé dějiny. - Roč. 28, č. 3 (2022), s. 725-747.

UH-60M Black Hawk a 1. vrtuľníková letka 51. krídla Prešov / Martin Stolár, Michal Stolár, Štefan Jusko. In: Letectví + kosmonautika. - Roč. 98, č. 1 (2022), s. 24-28 : fotogr.

Vojenská história Slovenska : Výberová bibliografia XXVII. – 2019 / Božena Šedová. In: Vojenská história. - Roč. 26, č. 1 (2022), s. 164-194.

Vojenská história Slovenska : Výberová bibliografia XXVIII. – 2020 / Božena Šedová. In: Vojenská história. - Roč. 26, č. 4 (2022), s. 125-156.

Výročí časopisů vydávaných Vojenským historickým ústavem / Jaroslav Láník. In: Historie a vojenství. - Roč. 71, č. 1 (2022), s. 4-5 : fotogr.

Vývoj příkopových periskopů československého opevnění z let 1935 - 1951 / Martin Dubánek. In: ATM + Informační příloha MO ČR a AČR. - Roč. 54, č. 7 (2022), s. 70-73 : fotogr.

Zemřela Zoe Klusáková Svobodová. In: Legionářský směr. - Roč. 11, č. 4 (2022), s. 3 : fotogr.

ARCHÍVNICTVO A MÚZEJNÍCTVO

Stavebné riaditeľstvo veliteľstva VII. zboru Bratislava : Inventár / Katarína Mináriková. - Bratislava : Vojenský historický ústav, 2022. - 135 s. : pram. a lit., reg. - ISBN e-ISBN 978-80-89523-91-7.

Vysoká vojenská technická škola Liptovský Mikuláš 1945 – 1970 : Inventár (fond 1489) / Milan Ondruš. - Bratislava : Vojenský historický ústav, 2022. - 255 s. : fotogr., lit., reg. - ISBN e-ISBN 978-80-89523-90-0.

Zbrane a munícia v múzeu : Metodická pomôcka k odbornej správe zbraní a munície v zbierkach slovenských múzeí / Viera Jurková, Tomáš Hanich, Peter Holík. - Bratislava - Banská Bystrica : VHÚ - Zväz múzeí na Slovensku, 2022. - 69 s. : lit. - ISBN 978-80-89523-85-6.

* * *

Bojiská druhej svetovej vojny ako súčasť kultúrneho dedičstva / Pavol Šteiner. In: Fenomén kultúrneho dedičstva v spoločnosti – dejiny, súčasný stav a perspektívy V. / Eds.: Ľuboš Kačírek, Nela Szabóová. - Bratislava : Aleph, [2022], s. 280-290.

Portréty mužov v kyryse zo zbierok Slovenského národného múzea v Martine / Jana Oršulová. In: Vojenská história. - Roč. 26, č. 4 (2022), s. 90-113 : obr.

Projekt otvorený depozitár / Eva Bullová. In: Vojnová kronika. Odborný časopis Múzea SNP. - Roč. 11, č. 2 (2022), s. 71-73 : fotogr.

Vojenská blúza výsadkára Jána Kopčáka v zbierkach Vojenského historického múzea (Účasť príslušníka 1. čs. armádneho zboru v ZSSR na výsadku Jana Kozinu) / Gabriel Blaško. In: Vojenská história. - Roč. 26, č. 2 (2022), s. 162-175 : fotogr.

Zbraň v múzeu – legislatíva a prax / Viera Jurková. In: Fenomén kultúrneho dedičstva v spoločnosti – dejiny, súčasný stav a perspektívy V. / Eds.: Ľuboš Kačírek, Nela Szabóová. - Bratislava : Aleph, [2022], s. 78-95.

* * *

Brniansky guľomet v premenách času [vz. 26] / Tomáš Hanich. In: Obrana. Mesačník MO SR. - Roč. 30, č. 10 (2022), s. 47 : fotogr.

Cechovní pohár bratislavských puškařů / Peter Rybárik. In: Střelecká revue. - Roč. 54, č. 7 (2022), s. 65 : fotogr.

Expozícia Karpatský front - Medzilaborce 1914/1915 / Rudolf Manik. In: Vojenská história. - Roč. 26, č. 1 (2022), s. 122-127 : fotogr.

Letecký guľomet MG-131 / Tomáš Hanich. In: Obrana. Mesačník MO SR. - Roč. 30, č. 9 (2022), s. 47 : fotogr.

Medaila Za chrabrosť pred nepriateľom / Viera Jurková. In: Obrana. Mesačník MO SR. - Roč. 30, č. 11 (2022), s. 47 : fotogr.

Milan Rastislav Štefánik a jeho parížske „Museum“ / Eva Králiková. In: Obrana. Mesačník MO SR. - Roč. 30, č. 9 (2022), s. 34-38 : fotogr.

Moskovské poukážky / Viera Jurková. In: Obrana. Mesačník MO SR. - Roč. 30, č. 3 (2022), s. 47 : obr.

Múzeum SNP patrí k symbolom štátnosti / Pavol Vitko. In: Obrana. Mesačník MO SR. - Roč. 30, č. 8 (2022), s. 18-23 : fotogr.

Nemecká ľahká húfnica [ľahká poľná húfnica 105-mm vzor 18/40N] / Martin Miklan. In: Obrana. Mesačník MO SR. - Roč. 30, č. 8 (2022), s. 47 : fotogr.

Povstalec s Berettou / Dušan Dzuro. In: Obrana. Mesačník MO SR. - Roč. 30, č. 6 (2022), s. 47 : obr.

Prístroje zámerne vz. 34 / Martin Říha, Marian Uhrin, Lukáš Volentier. In: Vojnová kronika. Odborný časopis Múzea SNP. - Roč. 11, č. 2 (2022), s. 85-89 : fotogr.

Prúdové vlečné lietadlo Aero L-39V Albatros / Jerguš Váry. In: Pamiatky a múzeá. - Roč. 71, č. 3 (2022), s. 47-49 : fotogr.

Prvá čs. armádna pištoľ / Tomáš Hanich. In: Obrana. Mesačník MO SR. - Roč. 30, č. 1 (2022), s. 47 : fotogr.

Puška pre žandárstvo / Peter Holík. In: Obrana. Mesačník MO SR. - Roč. 30, č. 2 (2022), s. 47 : fotogr.

Ručné a puškové granáty v zbierkach Vojenského historického múzea Piešťany múzejného oddelenia Svidník / Ivan Cuper. In: Vojenská história. - Roč. 26, č. 1 (2022), s. 128-156.

Slováci v rovnošatách 1848 – 2020 / Viera Jurková. In: Pamiatky a múzeá. - Roč. 71, č. 3 (2022), s. 24-26 : fotogr.

Ukrajinská medaila Obranca vlasti / Viera Jurková. In: Obrana. Mesačník MO SR. - Roč. 30, č. 4 (2022), s. 47 : obr.

Útočný granát vzor 34 / Ivan Cuper. In: Obrana. Mesačník MO SR. - Roč. 30, č. 7 (2022), s. 47 : fotogr.

Vojenská medaila Za zásluhy / Peter Holík. In: Obrana. Mesačník MO SR. - Roč. 30, č. 12 (2022), s. 47 : fotogr. (čs. voj. medaila Za zásluhy II. stupňa).

***ZOZNAM EXCERPOVANÝCH
ČASOPISOV A PERIODICKÝCH
ZBORNÍKOV VYDANÝCH
V ROKU 2022***

A Review. ISSN 1804-9672.

A report. Měsíčník Ministerstva obrany ČR. ISSN 1211-801X.

Acta historica Neosoliensia. Vedecký časopis pre historické vedy. ISSN 1336-9148.

Acta historica Posoniensia. Historické rozhľady. ISBN 978-80-8127-329-2.

Aero. ISSN 2336-4645.

Aero speciál.

Annales historici Presovienses. ISSN 1336-7528.

ATM. Český a slovenský špecializovaný magazín zaměřený na všechny oblasti vojenství. ISSN 1802-4823.

Armáda. ISSN 2571-3639.

Bojovník. Dvojtyždenník antifašistov. ISSN 03223-2018.

Bratislava. Zborník Múzea mesta Bratislavy. ISSN 2586-0011, ISBN 978-80-89636-56-3.

Časopis Národního muzea – řada historická. ISSN 1214-0627.

České, slovenské a československé dějiny 20. století. ISBN 978-80-7435-750.

Český časopis historický. ISSN 0862-6111.

Dejiny. Internetový časopis Inštitútu histórie FF PU v Prešove, <http://dejiny.unipo.sk> ISSN 1337-0707.

Dějiny a současnost. Kulturně-historická revue. ISSN 0418-5129.

Forum historiae. Časopis a portál pre históriu a príbuzné spoločenské vedy [online] <http://www.forumhistoriae.sk/>. ISSN 1337-6861.

Hadtörténelmi Közlemények. ISSN 0017-6540.

História. Revue o dejinách spoločnosti. ISSN 1335-8316.

Historia nova [online] https://fphil.uniba.sk/historia_nova. ISBN 978-80-8127-239-4.

Historická revue. Vedecko-populárny časopis o dejinách spoločnosti. ISSN 1335-6550

Historický časopis Historického ústavu SAV. ISSN 0018-2575.

Historický zborník. Vedecký časopis o slovenských národných dejinách. ISSN 1335-8723-19.

Historie – otázky – problémy. ISSN 1804-1132.

Historie a vojenství. Časopis Vojenského historického ústavu. ISSN 0018-2583.

Legionářský směr. Časopis Československé obce legionářské.

Letectví + kosmonautika. Český a slovenský populárně-odborný časopis. ISSN 0024-1156.

Militärgeschichte. Zeitschrift für historische Bildung. ISSN 0940-4163.

Militärgeschichtliche Zeitschrift. ISSN 2193-2336.

Moderní dějiny. Časopis pro dějiny 19. a 20. století. ISSN 1210-6860.

Monumentorum tutela. Ochrana pamiatok. ISBN 978-80-69051-02-7.

Muzealnictwo wojskowe. ISSN 0023-5881.

Múzeum. Metodický, študijný a informačný recenzovaný časopis pre zamestnancov múzeí a galérií. ISSN 0027-5263.

Národní osvobození. Čtrnáctideník Českého svazu bojovníků za svobodu. ISSN 0231-8161.

Obrana. Vojenský mesačník MO SR. ISSN 1336-1910.

Österreichische Militärische Zeitschrift. ISSN 0048-1440.

Pamäť národa. Nacizmus a komunizmus vo svojej epoche. ISSN 1336-6297.

Paměť a dejiny. Revue pro studium totalitních režimů. ISSN 1802-8241.

Pamiatky a múzeá. Revue pre kultúrne dedičstvo. ISSN 1335-4353.

Politické vedy. Časopis pre politológiu, najnovšie dejiny, medzinárodné vzťahy. ISSN 1335-2741.

Policajná teória a prax. Časopis Akadémie PZ v Bratislave. ISSN 1335-1370.

Príbehy 20. storočia. ISSN 2585-9048.

Przegląd Historyczno-wojskowy. ISSN 1640-6281.

REVI – dvouměsíčník o letadlech a letcích. ISSN 1211-0744.

Ročenka odbojárov 2022. ISBN 978-80-971976-8-1.

Securitas imperii. ISSN 1804-1612.

Slezský sborník. ISSN 0037-6833.

Slovanský přehled. Review for Central, Eastern and Southeastern European History. ISSN 0037-6922.

Soudobé dějiny. ISSN 1210-7050.

Střelecká revue. ISSN 0322-7650.

Studia historica Nitriensia. ISSN 1338-7219.

Studia historica Tyrnaviensia. ISSN 2729-8760.

Studia politica Slovaca. Časopis pre politické vedy, najnovšie politické dejiny a medzinárodné vzťahy. ISSN 1337-8163.

Századok. A magyar történelmi társulat folyóirata. ISSN 0039-8098.

Vojenno-istoričeskij žurnal. ISSN 0321-0626.

Vojenská história. Časopis pre vojenskú históriu, múzejníctvo a archívniectvo. ISSN 1335-3314.

Vojenská osveta. Spoločenskovedné semináre. ISBN 978-80-89609-25-3, 978-80-89609-27-7, 978-80-89609-28-4.

Vojenské reflexie. Vojenský vedecký časopis [online] <http://vr.aos.sk>. ISSN 1336-9202.

Vojenské rozhledy. Teoretický časopis Armády ČR. ISSN 1210-3292.

Vojnová kronika. Spoločnosť – politika – kultúra. ISSN 1338-6379.

Zborník Slovenského národného múzea. História. ISBN 978-80-8060-501-8.

ANOTÁCIE

BITUNJAC, Martina. *ŽENE I USTAŠKI POKRET. UKLJUČENOST, SUDJELOVANJE, NEPRAVDA*. Zagreb : Srednja Europa, 2023, 240 s. ISBN 978-953-8281-88-4.

Martina Bitunjacová je vedecká pracovníce Moses Mendelssohn centra pro evropsko-židovské dějiny v Postupimi, Německo. Její kniha *Ženy a ustašovské hnutí*. Zapojení, spoluúčast, nespravedlnost, která vyšla původně v italštině, se dočkala také německého a chorvatského překladu. Autorka se zabývá účastí žen v chorvatském ultranacionálním teroristickém hnutí Ustaša. Název Ustaša je odvozen od chorvatského slova ustanak, takže ustaša je povstalec, ženy se označují za ustaškinja nebo ustašica. Ustaša – revoluční organizace byla založena v roce 1930 v Itálii a dále působila od roku 1933 pod názvem Ustaša – revoluční hnutí a od roku 1941 pod názvem Ustaša – osvobozenécké hnutí. Hnutí bylo označeno jeho vůdcem Antunem (Ante) Pavelićem za národní, nacionalistické, politické, vojenské, pracovní, společenské, mravní, výchovné a kulturní a mohli se k němu přidat pouze duševně zdraví Chorvaté a Chorvatky. Toto národní společenství se definovalo pokrevní vazbou chorvatského národa, přičemž ustašovská ideologie odvozovala původ Chorvatů nikoliv od Slovanů, ale od germánských Gótů. Nešlo o masové hnutí, uvádí se, že v době Samostatného chorvatského státu (NDH) mělo hnutí pouze tři procenta přívrženců mezi obyvatelstvem.

Autorka se v první kapitole zabývá genezí ustašovského hnutí od roku 1930, jeho strukturou a organizací, ale také diskriminačními opatřeními, zločiny a genocidou nad nechorvatskými národnostmi po vzniku NDH v roce 1941 a reakci obyvatelstva na tento teror. Druhá kapitola je věnována společenskému profilu a politické aktivitě žen v ustašovském hnutí, kde dominoval mužský element, od jeho vzniku do příchodu ustašovců k moci v dubnu 1941, a to jak v královské Jugoslávii, tak v politickém vy-

hnanství v Itálii, kde pracovaly v ilegalitě. Ve třetí kapitole autorka přibližuje aspekty „ženského života“, obraz ženy – „nepřítelkyně“ a důsledky opatření proti ženám, která odporovala lidským právům. Zatímco ustašovci považovali za ideální ženu, která je manželkou, matkou a hrdinkou, tak „nepřítelkyně národa“ byla konfrontována buď s nucenou integrací, nebo s exkomunikováním, vysídlením, vyhubením. Tato kapitola analyzuje metody používané ustašovci, aby podřídili ženy svým politicko-ideologickým cílům, nebo aby veřejně odsoudili ženy nežádoucí, nepřizpůsobivé. Tyto metody odkrývají tradiční, patriarchální a mizogynní charakter ustašovského hnutí, který ve své nejhorší podobě přerůstá v násilí na ženách. Ke konci kapitoly autorka hovoří o sexuálním ponižování a zneužívání děvčat a žen v NDH. Tento aspekt, který bývá často upozadován v historii druhé světové války, dramaticky ovlivnil skutečný život mnoha žen v NDH pod kontrolou různých vojsk. Čtvrtá kapitola zaměřila pozornost na úlohu, úkoly a postoje děvčat a žen, které byly aktivní v ustašovském hnutí po vzniku NDH. Autorka zkoumá strukturu a ideologický koncept dívčích a ženských organizací, Ženské ustašovské mládeže a Ženské lože chorvatského ustašovského hnutí. Zvláště jsou zdůrazněny úlohy a formy činnosti jejich vedoucích představitelk. Přestože NDH byla organizována především jako mužská pospolitost, režim byl nucen v průběhu války dát příležitost i ženám. Právě vedoucí ustašovci měli moc a volnost při provádění rasistické, antisemitské a antiliberální politiky. Ženy z lidu nebyly nuceny k této politice, měly rodit děti a vychovávat je v duchu chorvatského nacionalismu, přivádět na svět bojovníky za ustašovskou věc. Pokud pracovaly některé ženy v ustašovském hnutí a obhajovaly ho, byly v jeho obhajobě zarputilými fanatičkami a zůstaly mu věrné až do své smrti. Ke kruhu ustašovských držitelů moci náležely i některé vybrané ženy, zejména z okruhu rodiny

vůdce – pohlavníka Paveliće jako jeho bezprostřední spolupracovnice. Pátá kapitola je zasvěcena okruhu činností a možností žen podílet se na vojenském úsilí NDH, jak se prohlubovala krizová situace v zemi. Autorka se zabývá postavením vybraných žen v chorvatských ozbrojených silách, bezpečnostním a policejním aparátu bez ohledu na to, zda tak ženy činily díky svému politickému přesvědčení, z kariérních důvodů nebo pro pocit moci. V ozbrojených silách působily jako telefonistky, telegrafistky, zdravotní sestry, administrativní pracovnice, nebo v bezpečnostním aparátu jako donašečky, provokatérky, vyzvědačky či strážné v koncentračních a likvidačních táborech, kde se podílely na ustašovských zločinech. Jsou zde uvedeny profily tří žen z těchto táborů a také vše podstatné z rozhovoru autorky s jednou z nich Nadou Šakićovou, která po návratu z emigrace byla v Chorvatsku trestně stíhána, ale pro nedostatek důkazů z vazby propuštěna a dožila v Záhřebu.

Kniha je psána přehledně, dobře se v ní čtenář orientuje, autorka využila i oral historii, když zpovídala dosud žijící pamětnice. Na podporu teze, ke které v knize dospěje, někdy nevyužívá množinu příkladů, ale pouze jeden konkrétní, což by mohlo váhu jejích zobecnění případně snížit. Přínosem je podrobné zhodnocení života manželky Ante Paveliće Mariji, podle chorvatských rasových nařízení položidovky, jako šedé eminence v ustašovské politice, a jejich dcery Višnji, pravé ruky matky, a členky Ženské lože chorvatského ustašovského hnutí. Pikantní je rozbor románu Paveliće *Liepa plavka* (Krásná plavovláska), který napsal v italském vězení a jehož zjevnou předlohou mu byla ustašovská aktivistka Stana Godina podílející se na atentátu na jugoslávského krále Aleksandra I. Karađorđeviče v Marseille ve Francii v roce 1934. Godina se ve francouzských hotelích přihlašovala jako československá občanka Marie Vondráčková.

Autorka na s. 108 uvádí, že chorvatskou mládežnickou organizaci Ustaška mladež založil Pavelić 5. listopadu 1941. Podle historika Gorana Miljana vydal Pavelić 12. čer-

vence 1941 nařízení ve věci chorvatské mládežnické organizace, kterým byla založena Ustaška mladež. Miljan k datu 5. listopadu 1941 uvádí, že bylo vydáno nové nařízení o této organizaci a další změny nastaly 11. srpna 1942.

Oldřich Pejs

MILJAN, Goran. *USPON FAŠIZMA U HRVATSKOJ. USTAŠE I POKRET MLADIH U II. SVJETSKOM RATU.* Zagreb : Srednja Europa, 2023, 206 str. ISBN 978-953-8281-78-5.

Goran Miljan je výzkumným pracovníkem Centra Huga Valentina na univerzitě v Uppsale, Švédsko. Zaměřuje se na komparativní dějiny evropského 20. století s důrazem na otázky fašismu, holocaustu a genocidy, sociální paměti, radikalizace a násilí. Během 2. světové války nastoupilo Chorvatsko cestu diktatury, kterou provázela rasismus a genocida pod vedením a kontrolou chorvatského ultranacionálního a teroristického hnutí Ustaša v područí nacionálně-socialistického Německa a fašistické Itálie. Miljanova kniha *Vzestup fašismu v Chorvatsku. Ustašovci a hnutí mládeže během 2. světové války* vyšla po jejím vydání v angličtině v roce 2018 také v chorvatském překladu o pět let později. Autor zde zkoumá a analyzuje v širokém záběru ideologii, praktiky a mezinárodní vazby mládežnické organizace Ustaška mladež, která byla založena 12. července 1941 v Nezávislém chorvatském státě (NDH) s cílem převychovat chorvatskou mládež do fašistického modelu ideálního/ideální „nového/nové“ Chorvata/Chorvatky, která vzhlíží a přísahá oddanost Bohu, národu, státu a jedinému vůdci - pohlavníku Antunovi (Ante) Pavelićovi. Ustaška mladež se pokusila uvést do pohybu všeobjímající totalitní národní revoluci, která vyzývala chorvatský národ, vlast a stát očistěné od všeho cizorodého násilím a deportacemi. Za tím účelem se výchova, vzdělávání, sport, manuální práce a táboření chorvatské mládeže odehrávaly ve speci-

álně založených mládežnických zařízeních, kde pod vedením zasluhujících vedoucích činitelů probíhala náležitá indoktrinace.

Autor se v úvodu zaměřuje obecně na fenomén fašismu ve spojení s mládeží, dále probírá fašismus a totalitarismus včetně chorvatské historiografie o problematice fašismu, zabývá se vznikem chorvatského ustašovského hnutí, jehož cílem byl násilný zánik Jugoslávie a vytvoření samostatného chorvatského státu s pomocí Itálie, jeho ideologií, organizací a publikační činností. Neopomíjí vůdcovství Ante Paveliće, když okruh jeho přívrženců žil s vírou ve vůdcovu neomylnost a v bezvýhradné oddanosti k jeho osobě. Jádrem ustašovského světónázoru a praxe pak byl ideál mládí, jeho energie a dynamiky. Mládež je popisována jako nová generace, noví ustašovci, kteří na sebe budou muset vzít odpovědnost přinášet a vštěpovat duch nového života, duch ustašovské mladosti.

Autor se následně zaměřuje na mládežnické hnutí ve fašizující Evropě a na založení chorvatské mládežnické organizace Ustaška mladež jako součásti ustašovského hnutí, která měla přísně oddělené chlapce a dívčí část pro mládež od 7 do 18 let, později rozšířenou o dvě nové sekce (Ustaški jurišnici a Ustaške djevojke) pro členy od 18 do 21 let. Chlapcům je přidělena budoucí role vojáka, který brání svůj domov a stát, a děvčatům budoucí role manželek a matek, práce, výchova a vzdělávání synů a dcer, budoucích ustašovců. Autor si všímá vzdělávání mládeže ve státních školách, vztahů ustašovské mládeže a ředitelů a učitelů škol, přibližuje vlastní kursy a školy mládežnické organizace, jejich morální a tělesnou výchovu mládeže fyzickou prací a sportem. Nevynechává postupnou militarizaci, kdy zvláště vojenská výchova chlapců má zničit dekadenci, slabošství, pacifismus, pohodlnost a neukázněnost, které mládeži přinášela demokracie, a stvořit nového Chorvata a novou chorvatskou pospolitost v revoluci krve a v revoluci ducha.

K ospravedlnění své radikální politiky převýchovy mládeže se Ustaška mladež při

zdůrazňování národního charakteru a významu kulturní a národní čistoty zapojovala do nadnárodních aktivit a výměn. Vzorem jí byly masovým členstvím a dobře rozvinutou infrastrukturou německé Deutsches Jung Volk, Hitlerjugend, Jungmädelbund a Bund Deutscher Mädel a italská Gioventù Italiana del Littorio, kdežto slovenská Hlinkova mládež byla brána jako rovnoprávný a vhodný partner, se kterým se může srovnávat, kde měření úspěchu je věrohodnější, přijatelnější a prospěšnější z propagandistických účelů. V září 1942 byla ve Vídni založena Evropská organizace mladých jako vrchol fašistické mládežnické politiky v „Nové Evropě“ za účasti představitelů mládeže ze 14 zemí (Německo, Itálie, Španělsko, Belgie – Vlámové i Valoni, Dánsko, Nizozemí, Norsko, Portugalsko, Bulharsko, Chorvatsko, Slovensko, Maďarsko, Finsko, Rumunsko). Kritické stanovisko k této akci zaujal německý ministr zahraničních věcí Joachim von Ribbentrop, který byl podezřívavý vůči každé mezinárodní iniciativě mimo jeho resort. Druhého mezinárodního setkání v Madridu v prosinci 1942 zasvěceného mládeži a rodině se tak zúčastnili pouze představitelé 8 národů.

Autor podrobně rozebírá vztahy mezi organizacemi Ustaška mladež a Hlinkova mládež. V zobrazení styků obou organizací využívá především tisku (zejména slovenského Gardisty) a chorvatských ustašovských tiskovin. Představuje vnitřní organizaci Hlinkovy mládeže a vzájemné kontakty chorvatské a slovenské mládeže zasazuje do kontextu státních návštěv obou zemí. V srpnu 1941 přicestovala na Slovensko na studijní návštěvu skupina šesti představitelů chorvatské mládeže v čele s Jurajem Haraminčičem, vedoucím Pracovní služby ustašovské mládeže, která se seznamovala v táboře v Čhtelnici s prací dívčího sboru Hlinkovy mládeže, s její organizační strukturou a kursy. Pak došlo k vzájemné návštěvě nejvyšších představitelů obou organizací se spolupracovníky – devítidenní Alojze Macka v Chorvatsku v říjnu 1941 a desetidenní Ivana Oršaniće na Slovensku

v prosinci 1941. Nejužší kontakty byly navázány v roce 1942. Již v dubnu přicestoval na Slovensko Boris Kregar, který se seznamoval s vojenskou výchovou Hlinkovy mládeže a odvážel si s sebou dokumenty k tělesné a předvojenské branné výchově slovenské mládeže. V červenci se 28 členů ustašovské mládeže zúčastnilo třítydenního pobytu v táboře při Párnici a v srpnu na oplátku 27 členů Hlinkovy mládeže pobývalo v letním táboře u Ozalj. Další skupina slovenské mládeže navštívila v listopadu školu ustašovské mládeže v táboře Borovo ve východní Slavonii za osmítýdenního pobytu s tělesnou a předvojenskou výchovou. Spolupráce obou organizací po roce 1942 výrazně poklesla, až úplně ustala, což souviselo s celkovou kritickou politicko-vojenskou situací Chorvatska. Okresní činitelé ustašovské mládeže navštívili Slovensko ještě v červnu 1943 a Ante Jakaš v listopadu 1943. Na rozdíl od italské mládežnické organizace, která s ustašovskou mládeží uzavřela 17. září 1941 dohodu o těsné spolupráci, nic podobného ve vztahu k Hlinkově mládeži autor nezmiňuje.

Miljanova kniha patří k celé řadě publikací, které mapují jednotlivé stránky fungování a života NDH, organizaci a aktivity ozbrojených sil, policejně-bezpečnostního aparátu, ustašovského hnutí a jeho institucí, tisku, kultury, sportu, ale i okupačních sil, hnutí odporu, partyzánskou válku. Autor jednoznačně řadí chorvatské ustašovské hnutí k hnutím fašistickým, stejně jako organizované členy chorvatské ustašovské mládeže mezi mladé, často fanatické, fašisty.

Oldřich Pejs

LLOYD, Nick. *The Eastern Front. A history of the First World War.* Londýn : Viking, Penguin Random House, 2024, 642 s. ISBN 978-0-241-50685-1.

Při příležitosti 110. výročí vypuknutí Velké vojny vyšla rozsáhlá publikácia britského profesora Nicka Lloyda s názvom *Východný front. História prvej svetovej vojny*. Monografia sa však na rozdiel od

svojho označenia nezaobera iba bojiskom centrálnych mocností s Ruskom t. j. v rakúsko-uhorskom ponímaní severovýchodným frontom, ale je venovaná aj ďalším európskym bojiskám mimo západného frontu vrátane balkánskeho a juhozápadného frontu. Po úvodných častiach (zoznam fotografií, máp, vysvetlivky, úvod a prológ) je kniha rozdelená do troch častí s 23 kapitolami, ktoré sú v závere doplnené epilógom, medailónmi vojenských veliteľov, zoznamom skratiek, bibliografiou a menným registrom.

V Úvode autor rozoberá príčiny vypuknutia prvého vojnového konfliktu globálneho charakteru a využitie atentátu na rakúsko-uhorského následníka trónu Františka Ferdinanda d'Este Rakúskeho a jeho manželku Žofiu Chotkovú, grófkú z Chotkova a Vojnína, vojvodkyňu z Hohenbergu, z 28. júna 1914 ako zámienku na vyhlásenie vojny Srbskému kráľovstvu zo strany podunajskej monarchie.

Prvá časť s názvom „Čo vlastne znamená bojovať a umierať“. Od Krasnika až do pádu Srbska (júl 1914 – november 1915) popisuje obdobie dlhšie ako rok, počas ktorého prebehli úvodné boje na severovýchodnom i srbskom fronte. Pri vypuknutí vojny v roku 1914 proti sebe stálo 114 divízií ruskej a 11 srbskej armády proti 80 divíziám Nemecka a 48 Rakúsko-Uhorska. Z úvodných bojov habsburskej armády je uvedený neúspešný útok na Srbsko pod velením generála Oskara Potiorka, v dôsledku ktorého c. a. k. vojská museli ešte v auguste 1914 ustúpiť do Bosny so stratou 600 dôstojníkov a 22 000 mŕtvych, zranených či zajatých vojakov. Na severovýchodnom fronte bol naopak spočiatku úspešný generál Viktor Dankl, ktorý po víťazstve v bitke pri Krasniku zabil 5 000 Rusov s 28 delami, 7 guľometmi a 3 plukovnými zástavami. Ešte väčší úspech zožal generál Moritz Auffenberg v bitke pri Komarówe, kde získal 20 000 ruských zajatcov a 100 diel, následne mu bol udelený titul „barón von Komarów“. Najväčšiu porážku utrpeli cárske vojská od ozbrojených síl Nemeckej ríše v bitkách pri Tannenbergu (kde 92 000

Rusov padlo do zajatia) a Mazurských jazerách (so 45 000 ruskými zajatcami). Už 1. novembra 1914 bolo pritom zriadené Vrchné veliteľstvo všetkých nemeckých síl na Východe (*OberOst*). Na druhej strane sa vojskám ruského juhozápadného frontu podarilo obsadiť väčšinu rakúskej Bukoviny i Haličsko-vladimírskoho kráľovstva a dostať sa až na teritórium Uhorska. Dualistická monarchia mala vysoké straty na živej sile, ktoré sa nevyhýbali ani rodinám najvyšších vojenských veliteľov – 16. septembra 1914 tak padol syn náčelníka Armádného vrchného veliteľstva (AOK) generála Franza Conrada von Hötzendorfa poručík 15. dragúnskeho pluku Herbert Conrad von Hötzendorf. Aj keď sa habsburským vojskám podarilo v závere roka 1914 nakrátko obsadiť Belehrad, Srbské kráľovstvo sa rýchlo poraziť nepodarilo. Z 12 000 dôstojníkov a 450 000 vojakov vyčlenených Conradom von Hötzendorf na balkánske bojisko ich do Vianoc padlo 28 000, 122 000 bolo zranených a 74 000 ostalo nezvestných. Autor nevynechal ani premenovanie ruského hlavného mesta zo Sankt Peterburgu na Petrohrad, či prvé použitie chemických zbraní Nemeckom v januári 1915 pri Bolimove v podobe 18 000 delostreleckých nábojov plnených zmesou TXT a xylol bromidu. Katastrofou pre prestíž podunajskej monarchie bola v marci 1915 kapitulácia pevnosti Przemysl pod velením generála Hermanna Kusmaneka von Burgneustätten s 9 generálmi, 2 500 dôstojníkmi, 120 000 vojakmi a 900 delami. Táto porážka ovplyvnila aj dovtedy váhajúceho exsponenta ústredných mocností z Trojspolku, Taliansko, ktoré 26. apríla 1915 podpísalo tajnú zmluvu v Londýne s Francúzskom, Ruskom a Veľkou Britániou namierenú proti „dedičnému nepriateľovi“. Talianska armáda disponovala pred vstupom do vojny teda v mierovom stave 15 000 dôstojníkmi a 250 000 vojakmi organizovanými v 25 peších a 3 jazdeckých divíziách. Zásadný úspech Centrálnych mocností na východnom bojisku nastal po bitke pri Gorliciach z mája 1915, kedy 126 000 nemeckých a rakúsko-uhorských vojakov pod

velením generála Augusta von Mackensena porazilo 60 000 príslušníkov cárskej armády. Dňa 1. júna 1915 dokonca Nemci použili v boji 420 mm Kruppovu húfnicu strieľajúcu náboje s hmotnosťou 900 kg a 4. augusta obsadili Varšavu, metropolu Kongresového kráľovstva. Do septembra 1915, počas tzv. Veľkého ústupu, stál „Mackensenov parný valec“ Rusko 1 400 000 mŕtvych a ranených vojakov a ďalších 975 000 padlo do zajatia. Výsledkom pre cársku ríšu bolo odvolanie veľkokniežaťa Nikolaja Nikolajeviča z funkcie vrchného veliteľa, dňa 6. septembra 1915 ho nahradil sám imperátor Mikuláš II. V ten istý deň Ústredné mocnosti úspešne zavŕšili tajné rokovania so šéfom vojenskej misie Bulharského kráľovstva pplk. Petarom Gančevom. Došlo k uzatvoreniu vojenskej konvencie, v zmysle ktorej sa Bulharsko zaviazalo vstúpiť so svojimi 4 divíziami do vojny proti Srbsku s prísľubom nároku na časť srbského územia i finančnú podporu vo výške 200 000 000 frankov. Vojská Nemecka, Rakúsko-Uhorska a Bulharska tak postavili v ofenzíve začatej 5. októbra 1915 až 350 práporov s 1 400 delami proti srbskej armáde s 275 prápormi a 654 delami. Už 9. októbra došlo k vztýčeniu nemeckej a rakúsko-uhorskej vlajky nad kráľovským palácom i citadelou v metropole Srbska, Belehrade, po ústupe Belehradskej obrannej skupiny generála Mihaila Živkoviča. Po obsadení krajiny sa 25. novembra 1915 zvyšky srbského vojska pod velením maršala Radomira Putnika vydali na ústup k albánskemu a čiernohorskému pobrežiu Jadranského mora. Zo 420 000 mužov armády Srbska ich za 2 mesiace nepriateľskej ofenzívy bolo 94 000 mŕtvych či zranených a 174 000 zajatých alebo nezvestných. Tento ústup k moru cez albánske hory v zime nazývaný tiež „srbská Golgota“ stál balkánske kráľovstvo straty ďalších 140 000 vojakov. Autor ho porovnáva s Napoleonovým ústupom z Ruska v roku 1812.

Druhá časť s názvom „Blíži sa potopa“. Od tretej sošskej bitky až po abdikáciu cára (október 1915 – marec 1917) sa zaoberá bojmi na severovýchodnom, juhozápad-

nom, solúnskom a rumunskom fronte. Ešte počas bojov na srbskom fronte sa na území neutrálneho Grécka vylodili v októbri 1915 v Solúne vojaci dohodovej Východnej armády (*L'Armée d'Orient*), ktorým velil francúzsky generál Maurice Sarraill, porážke Srbov však už nezabránili. Dňa 5. januára 1916 započala ofenzíva 3. rakúsko-uhorskej armády generála Hermanna Kövessa von Kövessháza proti Čiernej Hore. Napriek hrdinskému odporu 50 000 čiernohorských vojakov už 23. januára podpísal predseda vlády Lazar Mijuškovič prímerie. Kráľ Mikuláš I. odišiel v dôsledku okupácie štátu do exilu, podobne ako v predchádzajúcom roku srbský panovník Peter I. Od januára 1916 sa zostávajúca časť srbskej armády uchýlila na ostrov Korfu patriaci neutrálnemu Grécku, do konca nasledujúceho mesiaca sa tam nachádzalo už 135 000 vojakov i civilistov zo Srbského kráľovstva. Po rekonvalescencii týchto jednotiek posilnilo 100 000 Srbov na solúnskom fronte dohodové armády Francúzov, Britov, Rusov a Talianov, ktoré tak spolu disponovali 325 000 vojakmi oproti 400 000 príslušníkom ozbrojených síl Nemecka a Bulharska. Neúspešné boli pokračujúce talianske ofenzívy proti Rakúsko-Uhorsku na rieke Soči s minimálnymi ziskami (dobytie Gorizie 9. augusta 1916) napriek tomu, že z milióna vojakov mobilizovaných v roku 1915 stúpol počet Talianov v uniformách na 2 000 000 v roku 1917. Vrchný veliteľ Talianska generál Luigi gróf Cadorna nariadil prísne disciplinárne opatrenia v armáde, počas vojny bolo 750 talianskych vojakov zastrelených oproti 346 britským a 48 nemeckým. Posledným úspechom Ruska na severovýchodnom fronte bola ofenzíva dobyvateľa hališko-vladimírskkej metropoly Ľvova, generála Alexeja Brusilova, z júna 1916. Útok 600 000 cárskych vojakov (40 peších a 15 jazdeckých divízií) s 1 770 poľnými a 168 ťažkými delami proti 500 000 príslušníkom ozbrojených síl ústredných mocností (38,5 peších a 11 jazdeckých divízií) s 1 301 poľnými a 545 ťažkými delami bol labuťou piesňou ruského impéria. Cárska ofenzíva však povzbudila Rumunsko k vstupu do vojny

na strane Dohody v auguste 1916 a k vpádu jeho 800 000 vojakov (23 peších a 2 jazdecké divízie s 329 delostreleckými batériami) do Rakúsko-Uhorska. Ústredné mocnosti však vzápätí v rámci protiofenzívy obsadili väčšinu rumunského územia. Už 22. októbra bol obsadený prístav Constanza, 21. novembra mesto Craiova a 6. decembra aj metropola Bukurešť, za čo obdržal v januári nasledujúceho roka veliteľ Dunajskej armády maršal A. von Mackensen Veľkokríž Radu železného kríža. Celkovo v tomto období na východnom bojisku stálo 141 ruských divízií oproti 48 nemeckým a 42 rakúsko-uhorským divíziám. Na juhozápadnom fronte zase proti sebe bojovali vojaci 53 talianskych a 35 habsburských divízií. Po odvolaní z postu náčelníka Armádneho vrchného veliteľstva (AOK) vo februári 1917 tu prevzal velenie armádnej skupiny na tirolskom úseku frontu generál Conrad von Hötzendorf, ktorému bol udelený Veľkokríž Radu Márie Terézie. Pomer na západnom fronte pritom v tomto čase bol 125 nemeckých na jednej strane a 150 francúzskych, britských a belgických divízií na druhej strane. V Rusku sa začala februárová revolúcia 10. marca 1917 protihladovým a protivojnovým pochodom 200 000 Petrohradčanov, ktorí niesli červené zástavy, spievali Marseillaisu a skandovali heslá „Dole s vládou!“ i „Dole s vojnou!“. Následný revolučný pohyb ukončil režim samodržavia a imperátor Mikuláš II. aj na nátlak a prosby generálov veľkokniežaťa Nikolaja Nikolajeviča a Alexeja Everta (*„Zachráňte vlast a dynastiu!“*) abdikoval z trónu. Následne prevzala moc v štáte Dočasná vláda, vo vojsku sa však množili dezercie. Zatiaľ čo v marci 1917 bol počet dezertérov 200 000, v nasledujúcom období zbehlo z armády 85 000 vojakov mesačne.

Záverečná časť s názvom „Nový nepriateľ“. Od prvej bitky pri Dojrane po Vittorio Veneto (marec 1917 až november 1918) mapuje posledné úspechy Štvorspolku a vyvrcholenie krvavého konfliktu. V revolúciou rozloženom Rusku sa postupne v rámci sovietskych robotníckych, roľníckych, vojenských a kozáckych zástupcov, ako protiváhy

Dočasnej vlády, posilňovali pozície Ruskej sociálnodemokratickej robotníckej strany - boľševikov (SDRSRb) na čele s Vladimírom Il'jičom Leninom. Leninov návrat do vlasti z exilu sa realizoval s pomocou Nemecka, ktoré jeho strane poskytlo 50 000 000 zlatých mariek, čo v súčasnosti predstavuje hodnotu približne 1 000 000 000 dolárov. Ústredné mocnosti zaberali ďalšie a ďalšie územia Ruskej ríše, 5. 9. 1917 nemecká 8. armáda generála Oskara von Hutiera okupovala Rigu. Na balkánskom bojisku nedochádzalo k titanským bitkám na rozdiel od západného či východného frontu, pozornosť si zaslúžil však tzv. solúnsky proces vedený od apríla 1917. Srbská vojenská justícia na základe iniciatívy regenta korunného princa Alexandra a premiéra Nikolu Pašića odsúdila na trest smrti a popravila v júni 1917 veliteľa tajnej organizácie Čierna ruka plk. Dragutina Dimitrijevića – Apisa a jeho spolupracovníkov. Okrem Mikuláša II. prišiel v tomto roku o svoj trón aj germanofilský grécky kráľ Konštantín, ktorý bol Dohodou donútený abdikovať v prospech svojho syna Alexandra. Nový kabinet gréckeho premiéra Elefteriosa Venizelosa, ktorý predstavoval dovtedy prodohodovú vzdorovládu, vstúpil do vojny proti Štvorspolku v júni 1917. Ani po 11. ofenzíve Talianska na rieke Soči z augusta až septembra 1917, ktorá stála Rakúsko-Uhorsko 110 000 vojakov a útočníka až 143 000, sa tvár juhozápadného frontu oproti roku 1915 veľmi nezmenila. Rozhodujúcou zmenou bola až úspešná nemecko – rakúsko-uhorská ofenzíva pri Kobaride z októbra 1917 s kódovým názvom Vernost' zbraní (*Waffentreue*). Zásoby pre jej uskutočnenie zabezpečilo 2 400 vlakov so 100 000 vagónmi a front sa posunul o stovky kilometrov do talianskeho vnútrozemia. Straty Talianov, okrem padlých a ranených, sa vyčísľili na 280 000 zajatých vojakov, víťazi získali aj 1 700 mažiarov, 3 000 guľometov a 3 150 diel (čo predstavovalo 2/3 ťažkých a 2/5 ľahkých diel). Ešte v novembri 1917 nahradil na poste vrchného veliteľa talianskej armády generála Luigiho grófa Cadornu generál Armando Diaz, do krajiny

prišlo na pomoc 250 000 Britov (na čele s generálom Herbertom Plumerom) a Francúzov (pod velením generála Émila Fayollea). Veľká Británia a Francúzsko poskytli Taliansku tiež 40 ťažkých diel, 100 lietadiel Nieuport, 400 stredných húfnic, 600 poľných diel a 300 000 pušiek. Víťazstvo Štvorspolku na východnom bojisku predznamenovalo podpísanie prímieria s porazeným Rumunskom vo Focani 5. decembra 1917, ktoré za rumunskú armádu signoval náčelník generálneho štábu generál Constantin Prezan. Za porazené Rusko zase podpísal prímierie 15. decembra v Brest-Litovsku boľševik Adolph Joffe, a tak na území medzi Baltom a Čiernym morom zavládol kľud zbraní. Po podpise „chlebového mieru“ s Ukrajinou z 9. 2. 1918 a zabraníu ďalších ruských území v rámci operácie Úder päsťou (*Faustschlag*) signovali zástupcovia nového sovietskeho Ruska 3. marca 1918 brest-litovský mier, ktorý krajinu pripravil o 62 000 000 obyvateľov. Už 6. 3. sa vylodením dohodových vojsk v Murmanskú začala v Rusku intervenčná vojna, ktorá spolu s občianskou vojnou „červených“ proti „bielym“ trvala až do roku 1922. Na solúnskom fronte nahradil v decembri 1917 generála M. Sarraila na poste veliteľa Východnej armády Dohody ďalší francúzsky generál Adolphe Guillaumat. Významný podiel na dohodových vojskách na tomto bojisku mala grécka armáda so 116 000 vojakmi (z toho 37 000 v Macedónsku), časť ktorej vzišla z tzv. Armády národnej obrany ako ozbrojených síl vzdorovlády E. Venizelosa stojacej do roku 1917 v opozícii proti legálnej kráľovskej armáde. V júni 1918 vymenil generála A. Guillaumata vo funkcii veliteľa Východnej armády generál Louis Franchet d'Espérey a v rovnakom mesiaci nebola v rámci juhozápadného frontu úspešná posledná rakúsko-uhorská ofenzíva na rieke Piava (ktorá monarchiu stála 145 000 vojakov vrátane 11 000 padlých). Na jeseň 1918 disponovalo Rakúsko-Uhorsko 82 divíziami, z ktorých až 60 sa nachádzalo na juhozápadnom bojisku. Ako prvý z frontov bol Dohodou prelomený v septembri 1918 solúnsky front, kde proti sebe

stálo 543 000 dohodových oproti 385 000 bulharsko – nemeckým vojakom. Dňa 29. 9. 1918 podpísali v Solúne prímerie bulharský generál Ivan Lukov a francúzsky generál L. Franchet d'Espérey, pre porazené Bulharsko tak vojna skončila. Po poslednej talianskej ofenzíve pri Vittorio Veneto podpísala aj Rakúsko-uhorská monarchia prímerie 3. novembra 1918 vo vile senátora Giustiho pri Padove prostredníctvom generála Viktora Webera von Webenau, za Taliansko ho signoval generál Pietro Badoglio. Stáročia existujúca podunajská monarchia Habsburgovcov tak z mapy Európy vymizla.

Predkladaná publikácia je prínosná predovšetkým pre enormné množstvo faktografických údajov, ktoré autor čerpal z rozsiahlych zdrojov primárnej i sekundárnej proveniencie. Zaraďuje sa medzi nemnohé monografie anglofónnych autorov, ktoré sa venujú zápoleniam prvej svetovej vojny mimo západného frontu či mimoeurópskych bojišťa. Pozorného čitateľa si rozhodne nájde aj v radoch záujemcov o históriu zo stredoeurópskeho priestoru.

Rudolf Manik

BEŇOVÁ, Katarína – KOPECKÁ, Helena. ŽIDIA V TOPOĽČANOCH. Bratislava : Marenčin PT, spol. s r. o., 2024, 319 s., pram. a lit. ISBN 978-80-569-1189-1.

Jedným z podnetov autoriek k zdokumentovaniu topolčianskej židovskej komunity bol film *Miluj blízkeho svojho* z roku 2005, v réžii Dušana Hudeca, ktorý približuje tragické osudy niektorých topolčianskych rodákov. Autorky rozkrývajú príbehy ďalších osobností regionálnej histórie a zároveň približujú súčasné snahy, aby vojnové dianie a holokaust neupadli do zabudnutia a stali sa tiež mementom pre súčasnú i nasledujúcu generáciu. Veď udalosti 2. svetovej vojny zdecimovali početnú židovskú komunitu v Topolčianoch – z pôvodných 3 200 osôb na 550 (podľa židovského historika Roberta Büchlera).

Sedemnástim príbehom, spracovaným na základe spomienok, archívnych prameňov, dobovej a ďalšej literatúry, predchádza stručná história židovskej komunity do obdobia I. ČSR, ako aj prehľad politického, hospodárskeho i spoločenského života v prvej polovici 20. storočia.

Hoci trvalo sa Židia usídlili v Topolčianoch až v 17. storočí, prvá písomná zmienka o nich pochádza už z prvej polovice 14. storočia. Postupne si budovali svoju náboženskú obec so všetkými súčasťami (modlitebne, synagóga, kúpele, škola, cintorín) a na prelome 20. storočia už tvorili jednu tretinu z topolčianskeho obyvateľstva. V 20. – 30. rokoch 20. storočia bola náboženská obec po hospodárskej stránke jednou z najlepšie organizovaných a prosperujúcich na Slovensku. Židia patrili tiež k zakladateľom a vedúcim funkcionárom populárneho futbalového klubu ŠK Topolčany.

Všeobecná premisa, že v období, keď väčšina kresťanskej populácie bola negramotná, každý Žid vedel čítať a písať, platila aj pre Topolčany. V 18. storočí pôsobila v meste základná židovská škola (cheder), v 19. storočí založili talmudskú školu, na ktorej pokračovali žiaci základnej školy, potom to bola vyššia ľudová škola. Po vzniku ČSR sa aj židovskí učitelia aktivovali v učiteľských spolkoch. Postupný odsun židovských detí do táborov v období Slovenského štátu viedol k poklesu žiakov a k zrušeniu viacerých tried. Židovské školy v Topolčianoch úplne zanikli v júli 1944. Z obdobia Slovenského štátu autorky okrem všeobecne známych diskriminačných a represívnych protizidovských opatrení popisujú aj najtragickejšiu udalosť v regióne – masovú vraždu na nemčickom kopci, blízko obce Nemčice, ku ktorej došlo dopoludnia 11. septembra 1944. Mala byť odvetou Sonderkomanda z Viedne za ilegálnu činnosť v rámci SNP, do ktorej boli zapojení aj židovskí správcovia neďalekého stummerovského majera. Z celkového počtu 62 obetí z celého okresu bolo 53 Židov. K ďalšej tragickej udalosti došlo posledný novembrový deň roku 1944, keď nemecké jednot-

ky hľadali partizánov v horách Považského Inovca, Pánskej Javoriny a Bielej Bukoviny. V bunkroch našli aj ukrývajúcich sa Židov; údaje o masovej vražde sa rôznia (30 – 50).

V knihe sa nachádzajú tiež informácie k povojnovým septembrovým násilnostiam v Topoľčanoch, ktoré vyústili 22. septembra 1945 do pogromu a mali veľký ohlas nielen na Slovensku, ale aj v zahraničí. Arizátori židovských majetkov a bývalí členovia HG vyvolali na základe nepravdivých informácií také protižidovské nálady a násilie, že židovskí spoluobčania boli ohrození na živote. Dôsledkom bolo 47 zranených, z toho 15 ťažko. Po týchto udalostiach sa židia už v Topoľčanoch necítili bezpečne a postupne sa vysťahovali do zahraničia alebo presídlili do iných miest. A v roku 1965 zanikla organizácia aj Židovská náboženská obec.

Zo židovských pamiatok sa v Topoľčanoch z troch synagóg zachovala jedna, v ktorej v súčasnosti sídli Stredná odborná škola obchodu a služieb (dve synagógy boli asanované v rokoch 1959 a 1983), nový cintorín so vstupnou budovou (zo starého cintorína naň previezli časť náhrobných kameňov) a budova židovského starobinca. Budova slúžiaca rituálnemu kúpeľu sa nezachovala.

Všetky zdokumentované osobné príbehy spája prežitie utrpenie, bolesť, smútok, strach, ale aj nezlomná vôľa bojovať nielen o svoj život, ale aj životy druhých a viera v lepšiu budúcnosť bez nenávisti a zloby. Prvým je osud známeho protifašistického bojovníka Alexandra Bachnára, z ktorého dvanásťčlennej rodiny prežili len štyria (traja súrodenci a otec). Do SNP odišiel z nováckeho pracovného tábora a pôsobil ako veliteľ čaty, neskôr roty partizánskej jednotky, ktorú tvorilo 30 slovenských židovských chlapcov. Napriek všetkému v období normalizácie urobili z neho nepriateľa socializmu a prežil viaceré krušné situácie. Nasleduje výtvarný umelec Tuvia Beer (Tobias Braun), známy svojimi maliarskymi, litografickými a ryteckými prácami. Ako 15-ročnému sa mu podarilo ujsť z pešieho transportu presúvajúceho sa do koncentračného tábora v Mauthausene, ale väčšina

jeho rodiny zahynula. Zažil septembrový pogrom v Topoľčanoch a koncom roka 1948 sa vysťahoval do Izraela, kde aj začal maľovať. Medzi židovských topoľčianskych rodákov patrí aj známy slovensko-izraelský historik Robert J. Büchler, ktorý zdokumentoval dejiny Židovskej náboženskej obce v Topoľčanoch a aj obdobie holokaustu. Prežil Osvienčim a Buchenwald, aj dva pochody smrti. Svedkom topoľčianskeho pogromu bol ako šesťnásťročný. Kniha približuje aj rodinný príbeh Deutelbaumovcov, ktorý je spätý s masovou vraždou na nemčickom kopci, v dôsledku ktorej zo štyroch detí prežila iba jedna dcéra, a osud rodiny Friedovcov, ktorí prežili vďaka pomoci viacerých árijských rodín. S takouto nezištnou pomocou sa stretla väčšina preživších, ktorí zdieľajú svoj príbeh v tejto publikácii. Podobne to bolo aj s rodinou známeho slovenského historika Ivana Kamenca – starí rodičia a mladší brat síce zahynuli v Osvienčime, ale jeho rodičom s dvoma synmi poskytol najskôr útočisko tunajší lekár, a potom počas sedemmesačného ukrývania sa v lesnom bunkri členovia asi ôsmich rodín.

V knihe sú priblížené tiež osudy Marcela Grünwalda, ktorý sa po pobyte v nováckom tábore zapojil do odboja, Ruženy Radovej, odvážnej partizánky Rozálie Schönfeldovej, jej brata Simcha Schönfelda, speváka židovských piesní Ervína Schönhauzera, Adolfa Šimka, Otta Šimka, Terezy Wiesnerovej, Elzy Rosenthalovej. Neodmysliteľnou súčasťou výberu je tiež topoľčiansky rodák Rudolf Vrba (Walter Rosenberg) a jeho strastiplný útek z Osvienčimu s Trnavčanom Alfrédom Wetzlerom. Autorky konštatujú, že „Vrba bol do konca života presvedčený, že skoršie zverejnenie správy o krutej osvienčimskej realite mohlo zachrániť oveľa viac ľudských životov.“ (s. 286).

Práca vyšla v klasickom vizuáli vydavateľstva Marenčin PT, obsahuje zoznam použitých prameňov a literatúry a takmer každý príbeh dopĺňa zaujímavý výber čierneho-bielych dobových alebo povojnových fotografií. Jej tematika predstavuje dôležitú

súčasť tienistých stránok slovenskej regionálnej histórie a je výstrahou pred neznášanlivosťou, nevraživosťou a predsudkami a ich víťazstvom nad ľudskosťou a zdravým rozumom.

Božena Šedová

HRABOVECKÁ, Hilda. *RUKA S VYTETOVANÝM ČÍSLOM*. Bratislava : Marenčin PT, spol. s r. o., 2024, 174 s., fotogr. ISBN 978-80-569-1285-0.

Pri príležitosti stého výročia narodenia Hildy Hraboveckej, iniciátorky vzniku slovenského Dokumentačného strediska holokaustu, vyšlo druhé vydanie jej spomienok a úvah. Prvé vydanie z roku 1998 je v tejto podobe obohatené o spomienky a postrehy rodinných príslušníkov, priateľov a spolupracovníkov. Hilda Hrabovecká bola ako sedemnásťročná deportovaná v marci 1942 v prvom transporte slovenských židovských dievčat do Auschwitzu-Birkenau, kde sa zapojila do ilegálneho hnutia odporu. Po troch strastiplných rokoch prežila aj pochod smrti do Ravensbrücku a po oslobodení sa vrátila do vlasti.

Prvú časť publikácie tvoria krátke, jedno- až dvojstranové autorkine spomienky na niektoré dievčatá a ženy, ktorých spolupatričnosť, vnútornú silu a odhodlanie nielen obdivovala, ale jej aj pomáhali prekonávať ťažko opísateľné podmienky táborovej každodennosti, ponížovanie ľudskej dôstojnosti, všadeprítomné umieranie a smrť. Venuje sa tým, ktoré živorili v jej blízkosti a ktoré ju svojím postojom, vytrvalosťou, odhodlanosťou a empatiou zasiahli na celý život. Je tu tiež torzo príbehu mladej partizánky z Bosny, ktorá bola zajatá Nemcami spolu s dvomi desiatkami bosnianskych partizánok. Po príchode do Osvienčimu sa odmietli podrobiť ponižujúcim prijímacím procedúram (vyzliekanie donaha, strihanie vlasov, tetovanie) s odôvodnením, že boli súčasťou ozbrojenej jednotky bojujúcej proti okupantom a žiadali, aby sa s nimi zaobchádzalo v súlade so štatútom vojnových zajatcov.

Nielenže uviedli do pomykova veliteľa tábora, ale dosiahli, že im aspoň neostrihali vlasy a umiestnili ich do spoločného baraku. Tento odvážny postoj ovplyvnil aj mnohých spoluväzňov a posilnil ich nádej. Kým v tejto časti sa o autorku dozvieme málo, po prechode do Ravensbrücku v januári 1945 presahujú jej spomienky individuálne príbehy. Aj tu sa zapojila do ilegálnej činnosti a starala sa viac o druhých ako o seba. Radosť z blížiaceho sa konca utrpenia striedala neistota, či nacisti pred porážkou nezlikvidujú osadenstvo tábora. 26. apríla 1945 sa pre väzňov otvorili brány slobody. Keď spontánnu radosť postupne striedali pocity neistoty a strachu z budúcnosti, prežijúcim opäť pomáhali vzájomné prejavy spolupatričnosti. Ženy rôznych národností zbližovalo aj zdolávanie ťažkostí, bezradnosti a nerozhodnosti pri začleňovaní sa do takzvaného normálneho života. Autorka kontinuálne sleduje aj viaceré povojnové osudy. Mnohé ženy sa nedokázali zbaviť rezervovanosti, keďže prežitie im bránilo v spontánnej radosť z každodenného života a nie všetkým sa podarilo vytvoriť si rodinné zázemie.

V druhej kapitole *Dilemy* sa už čitateľ dozvie o H. Hraboveckej viac, pretože jednotlivé časti sú návratom k osobným dilemám, ktoré v nej pretrvávali celý život. Medzi ne patrilo vyhýbanie sa situáciám, keď mal nemocničný personál asistovať pri odvoze na splynovanie („špinavá robota – čisté ruky“), postoj k samovražde, interrupciám, ambivalentný vzťah k hudbe, striktné dodržiavanie stránickej disciplíny, antisemitizmus medzi väzňami, hodnotenie pozície blokovej vedúcej, postoj k väzňovi mazákovi a väzňovi zelenáčovi a podobne.

Tretiu časť *Odpustiť, ale nezabudnúť!* tvorí výber archívnych prameňov z rokov 1938 – 1945 dokumentujúcich protižidovskú aktivitu klérofašistického systému vojnového slovenského štátu, ktorý priamo či nepriamo zapojil časť obyvateľstva do zločinov proti ľudskosti. Patria sem protižidovské opatrenia prijaté ešte autonómnou slovenskou vládou, verejné prejavy a protižidovské vyjadrenia politických predstaviteľov, základné

štatistické údaje, medzivládna dohoda o deportácii Židov zo Slovenska do nacistických koncentračných táborov a podobne.

Poslednou štvrtou časťou publikácie sú *Spomienky na Hildu Hraboveckú* – spomienky jej dvoch dcér, nevesty, vnúchat, spolupracovníkov, priateľov i niektorých významných osobností, v ktorých sprítomňujú nielen konkrétne situácie, jej postoje, osobné formy odporu a solidarity, ale tiež jej vyžarovanie, láskavosť, bezprostrednosť, prajnosť, ochotu pomôcť, hlbavosť, jej nezlomnú vôľu a odhodlanie, vieru v sociálnu spravodlivosť a nezabudnuteľnú sna-

hu o zviditeľňovanie a uchovávanie témy holokaustu pre mladú generáciu ihneď po páde komunistického režimu. Hilda Hrabovecká bola jednou z mála preživších, ktorá dokázala o bremene utrpenia hovoriť, dokázala ho uchopiť slovami a súčasne od toho aj poodstúpiť, aby videla ďalšie súvislosti (s. 144 – S. Jarošová). Dokázala to vďaka presvedčeniu, že neľudská história Slovenskej republiky 1939 – 1945 so všetkými jej obeťami musí zostať trvalou súčasťou kolektívnej pamäte a mementom do budúcnosti.

Božena Šed'ová

KRONIKA

JUBILEJNÁ KONFERENCIA HISTORIKOV POLÍCIE OPÄŤ V BRATISLAVE

V dňoch 15. až 16. mája 2025 sa v budove Krajského riaditeľstva Policajného zboru (KR PZ) v Bratislave, známej ako „*U dvoch levov*“, zišli už po desiaty raz historici bezpečnostných zborov. Prvá konferencia policajných historikov sa uskutočnila v roku 2014 a jej tradíciu prerušila iba celosvetová pandémia koronavírusu SARS-CoV-2 v rokoch 2020 - 2021.

Jubilejný X. ročník konferencie, ktorý spoluorganizovali Slovenská policajno-historická spoločnosť (SPHS), Klub policajnej histórie Lučenec, KR PZ v Bratislave i Územné úradovne Bratislava VII a X Slovenskej sekcie IPA, mal osobitný ráz. Odohrával sa totiž v budove, od postavenia ktorej uplynulo práve 100 rokov. Po príhovore riaditeľa KR PZ v Bratislave plk. Mgr. Viliama Adamca a riaditeľa SPHS Mgr. Jerguša Sivoša, PhD. nasledoval blok konferenčných príspevkov.

Ako prvý z referujúcich sa slova ujal kpt. Mgr. Tomáš Herajt s témou *Zbor uniformovanej stráže bezpečnosti Policajného riaditeľstva v Bratislave 1920 – 1938*. Po zoštátnení polície na Slovensku v roku 1920 došlo ku kreácii nových útvarov na základe zákona č. 230/1922 Zb. z. a n. o zboroch stráže bezpečnosti.

Mgr. Peter Nevolný v príspevku *Nová budova prispela aj k skvalitneniu výkonu detektívnej služby* uviedol, že mestská polícia v bývalom Prešporku bola založená už v roku 1839. Po vzniku prvej Česko-slovenskej republiky slúžilo v bratislavskej mestskej polícii asi 100 osôb vrátane detektívov v civilite, z ktorých boli menovaní Samuel Lichtenfeld, Jozef Štáffy a Michael Filsinger.

Plk. v. v. Mgr. Radek Galaš v referáte *Malé ohliadnutie za dvadsiatimi rokmi konferencií policajných historikov v Čechách* poukázal na to, že obdobné konferenčné podujatie ako na Slovensku sa už od roku 2007 uskutočňuje v Českej republike. Práve v roku 2007 sa odohrali prvé dve konferencie, a tak na jeseň 2025 sa českí policajní historici stretnú už po jubilejný dvadsiaty raz.

Plk. v. v. RNDr. Vladimír Ďurišin a plk. v. v. Ing. Bc. Jiří Rulc, PhD. referovali na tému *Historicky prvý zámer vybudovania štátneho psinca na zabezpečenie výcviku a chovu policajných psov na Slovensku v rokoch 1921 a 1922*. V Rakúsko-uhorskej monarchii bol zakladateľom policajnej kynológie pplk. Theodor B. Rotter. V roku 1921 bol založený prvý psinec pre potreby polície na Slovensku.

Plk. v. v. Mgr. Bc. Juraj Štaudinger predstavil medailón *Por. Jozef Režný*. Venoval sa v ňom životnému príbehu priekopníka slovenskej kynológie Jozefa Režného (1918-1988), ktorý bol v spise Štátnej bezpečnosti „*Chovateľ*“ evidovaný v rámci akcie „*Kondor*“ ako dôverník.

Npor. PhDr. Petr Klinovský v tematike *Žandárske lietajúce čaty na Slovensku a Podkarpatskej Rusi* poukázal na zriadenie týchto policajných zložiek v medzivojnovom období výnosom Ministerstva vnútra ČSR č. 10806/1928 prijatým 28. júla 1929. Ich hlavnou úlohou bolo čeliť prípadnému vpádu maďarských skupín do Československa, pričom na území Slovenska ich do roku 1935 existovalo 7 a na Podkarpatskej Rusi 3.

Plk. v. v. JUDr. Michal Dlouhý, Ph.D. z Múzea Polície Českej republiky prezentoval *Slavin československého četnictva a slovenského žandárstva*. Od 7. januára 2025 je na túto tému v predmetnom múzeu zriadená výstava, pričom z vyše 1 600 policajtov a žandárov evidovaných ako padlých v období 1850 až 2025 ich až 801 prišlo o život v rokoch 1938-1945.

JUDr. Josef Nejedly sa v príspevku *Špeciálne označovanie odevov väzňov – história a súčasnosť* zameriaval na farebné odlišenie odevu osôb uväznených v nacistickom Nemecku – zelené pri sabotéroch, červené pri politických protivníkoch, ružové pri homosexuáloch, tmavomodré pri emigrantoch, svetlomodré pri jehovistoch, hnedé pri Nemcoch štíticiach sa práce a čierne pri cudzincoch s rovnakým prístupom k pracovným povinnostiam.

Mgr. Ivana Kolářová zo Slezského zemského múzea v Opave predniesla príspevok *Prosím o preloženie ... alebo k problematike premiestňovania žandárov na vlastnú žiadosť*. Na osudoch npor. Františka Herforta, kpt. J. Steinböcka či mjr. O. Šebestu ilustrovala peripetie četníkov prevažne nemeckej národnosti v etnicky zmiešanom území Sliezska.

Záverečná prednáška prvého dňa konferencie, *Popravy v ilavskej trestnici (1862 – 1975)*, patrila pplk. v. v. Mgr. Alexanderovi Baluchovi. Prvá poprava v tomto väzení sa uskutočnila ešte v roku 1862 na lúpežnom vrahovi Péterovi Rostovi. Po vzniku československej federácie boli v ilavskej väznici vykonané štyri popravy v rokoch 1973 až 1975.

Druhý konferenčný deň otvoril Mgr. Ondřej Kolář, Ph.D. s témou *Medzinárodná spolupráca československých, nemeckých a poľských bezpečnostných zborov v Sliezske (1918 – 1938)*. Poukázal v nej na neochotu poľskej polície vydávať zločincov do Československa, ako aj na poľský náhľad na československé orgány ako „pronemecké“.

PhDr. JUDr. Rudolf Manik, PhD., MBA, MHA sa v téme *Obraz Zboru národnej bezpečnosti v dobovej literatúre (1947 – 1991)* venoval knihám a časopisom propagujúcim činnosť príslušníkov ZNB počas socialistického zriadenia v Československu. Prezentáciu doplnil aj ukážkami z tlače z predchádzajúcich spoločensko-ekonomických formácií.

Npor. v. v. František Šmákal obohatil program príspevkom *Zavedenie pút RALK do výkonu služby v Zbore národnej bezpečnosti*. Tieto púta boli podrobne opísané už v časopise *Kriminalistika* č. 3/1948, okrem použitia v Československu sa vyvážali dokonca aj do Juhoafrickej republiky.

Téma Mgr. Ing. Pavla Vaněka, Ph.D. *Formovanie Vnútornej stráže so zreteľom k Slovensku* sa týkala v roku 1952 kreovanej Vnútornej stráže s 2 800 príslušníkmi. Títo strážili na území Slovenska 93 objektov. Referujúci oboznámil prítomných s jej vnútornou organizáciou.

Mgr. Jerguš Sivoš, PhD. sa v referáte *História budovy U dvoch levov. Od myšlienky k realizácii (1922 – 1925)* podrobne venoval plánom i postupu výstavby budovy KR PZ v Bratislave, v ktorej sa konferencia odohrávala. Prvé rokovania o budove Policajného riaditeľstva na Námestí slobody sa uskutočnili už v decembri 1922 a výstavba na základe architektonického návrhu Františka Krupku (1885 - 1963) bola povolená Ministerstvom verejných prác v júni 1924.

Záverečný príspevok pplk. v. v. Mgr. Petra Steina *Príbeh policajta, ktorý volal na „nesprávny“ hrad* sa týkal príslušníkov protektorátnej polície, ktorí boli prítomní na mieste atentátu na Reinharda Heydricha v roku 1942. Autor poukázal tiež na knihu spomienok *U obetovaného prezidenta* zamestnanca kancelárie Emila Háchu Josefa Klimenta.

Konferencia bola následne ukončená s prisľubom organizátorov, že sa bude konať aj v nasledujúcom roku.

Rudolf Manik

VOJENSKÍ MÚZEJNÍCI NA OSLAVÁCH 81. VÝROČIA SNP V BANSKEJ BYSTRICI

Aj tento rok si Slovensko 29. augusta pripomenulo jednu z najvýznamnejších udalostí v našich dejinách. Celostátne oslavy 81. výročia vypuknutia Slovenského národného povstania, ktoré sa konali v areáli Pamätníka SNP v Banskej Bystrici, boli tento rok navyše ozvláštnené aj o pripomienku 70. výročia vzniku Múzea SNP.

Oslavy začali tradičnou pietnou spomienkou a aktom kladenia vencov najvyššími štátnymi a vládnyimi predstaviteľmi pri soche Obete varujú v areáli Múzea SNP, po ktorom nasledoval slávnostný program s príhovormi najvyšších ústavných činiteľov. Pre návštevníkov podujatia bol pripravený bohatý program, ktorého súčasťou bola aj slávnostná vojenská prisaha približne 400 kadetov. Rozsiahly priestor v parku v okolí pamätníka zaplnili Kluby vojenskej histórie, dynamické i statické ukážky vojenskej techniky ale aj rôzne stánky rezortu obrany, medzi ktorými nechýbal napr. regrutačný stan OS SR, stánok Národných obranných síl, VŠC Dukla Banská Bystrica či Vojenské lesy a i. V poobedných hodinách si mohli návštevníci podujatia v parku pod Pamätníkom užiť rôzne kultúrne vystúpenia slovenských umelcov. Milovníci vojenskej histórie mohli navštíviť aj stan SNP, v ktorom boli prezentované dobové fotografie, doplnené o zaujímavú prednášku etnologičky Kataríny Nádasekej na tému vzniku a pôvodu partizánskych piesní. Súčasťou programu boli aj prezentačné stánky troch celoslovenských múzeí – Slovenského národného múzea, Múzea SNP a Vojenského historického ústavu – Vojenského historického múzea (VHÚ – VHM).

VHÚ prispel k programu viacerými už spomenutými aktivitami. Okrem stanu SNP, na realizácii ktorého sa podieľali aj vojenský historici z VHÚ, najmä prostredníctvom prezentačných stanov VHM Piešťany a VHM Svidník. Vojenský múzejníci predstavili návštevníkom podujatia ukážky ručných palných zbraní zo zbierok oboch oddelení VHM, a tak im priblížili vývoj výzbroje našich vojakov počas prvej a druhej svetovej vojny. Súčasťou prezentácie boli aj tri veľkorozmerné zbierkové predmety – raketomet vz. 51, strela 10M na podvozku MTLB a 30 mm protiletadlový dvojkanón vz. 53/59 (Jašterka), ktoré rovnako vzbudili veľký záujem. Ich prepravu zabezpečovali príslušníci z 53. práporu poľných služieb Hlohovec.

Cieľom VHÚ bolo dôstojne si pripomenúť aj takouto formou význam Slovenského národného povstania ako jedného z najvýznamnejších prejavov odporu proti nacizmu v európskom priestore a vzdať hold odvahe mužov a žien, ktorí sa do tohto boja za slobodu zapojili.

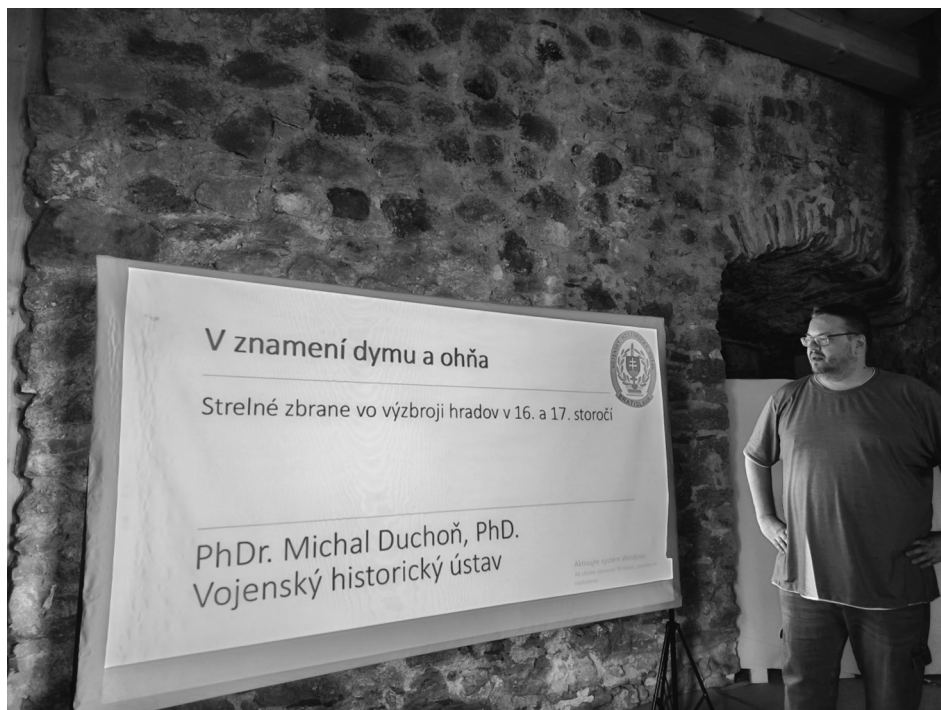
Text: VHÚ

Foto: VHÚ

www.vhu.sk 03. 09. 025

ÚČASŤ VOJENSKÉHO HISTORIKA NA DNI OTVORENÝCH DVERÍ NA LIETAVSKOM HRADE

Občianske združenie na záchranu Lietavského hradu usporadúva každý rok v septembri deň otvorených dverí, kde má svoje miesto aj blok populárno-náučných prednášok venovaných dejinám, archeológii a pamiatkovej starostlivosti. Na tohtoročnom dni otvorených dverí v sobotu 6. septembra vystúpil vedecký pracovník Vojenského historického ústavu PhDr. Michal Duchoň, PhD. s prednáškou venovanou strelným zbraňam používaným na hradoch v období 16. až 17. storočia. V zrekonštruovaných priestoroch kastelánskej izby sa záujemcovia o vojenské dejiny tak mohli dozvedieť informácie o začiatkoch používania palných zbraní v Európe a aj na Slovensku. Na základe zachovaných hradných inventárov poukázal na obranné možnosti a tiež na najčastejšie druhy používaných palných zbraní na našich hradoch. V poslednej časti prednášky sa zameriaval na vybrané obliehania hradov na Slovensku v 16. storočí. V rámci programu podujatia mali návštevníci možnosť zažiť živé ukážky delostreľby a najmä najmenší diváci si mohli vyskúšať obsluhu katapultu či obliehacieho prahu, ktoré pripravil Historický spolok sv. Šebastiána.

Text: VHÚ

Foto: VHÚ

www.vhu.sk 11. 09. 2025

Pokyny pre autorov

Formálne náležitosti príspevkov

Príspevky do *Vojenskej histórie* posielajte v textových editoroch **Word**. Poznámky vrátane bibliografických odkazov je potrebné vkladať pomocou programu Word vkladaním poznámok/ odkazov pod čiarou – nie mechanickým spôsobom.

Redakčná rada si vyhradzuje právo na základe vyžiadaných odborných posudkov rozhodnúť o uverejnení, prípadne vrátení príspevku. Nevyžiadané rukopisy sa nevracajú.

Súhrnný zoznam použitej literatúry treba uvádzať v abecednom poradí na konci príspevku. Zoznam je potrebné štruktúrovať podľa typu zdroja na:

- „Archívne pramene“;
- „Publikované pramene“;
- „Dobová tlač“;
- „Monografie a zborníky ako celok“;
- „Kapitoly v monografiách, štúdie a články“;
- „Internetové zdroje“.

K štúdiu je potrebné pripojiť **abstrakt** (v slovenčine, do 10 riadkov), **5 kľúčových slov** v slovenskom jazyku; **resumé** v slovenčine v rozsahu cca jednej normovanej strany. Prosíme zaslať **osobné údaje** o autorovi/autorke: rodné číslo, adresu, číslo účtu v tvare IBAN, telefonický a emailový kontakt, adresu zamestnávateľa a digitálne identifikačné číslo ORCID. Zaslaním príspevkov a osobných údajov dávajú autori redakcii a určeným pracovníkom plný súhlas na ich spracovanie, pričom tí plne rešpektujú pravidlá GDPR na ochranu osobných údajov.

Text sa posila **bez zalamovania a špeciálnych úprav**, odstavce bez tabulátora. Písmo Times New Roman, veľkosť 12, riadkovanie 1,5. V prípade citácií prameňov sa text píše kurzívou, pri citovaní sekundárnej literatúry bez kurzívy. Riadkovanie textu pod čiarou 1, veľkosť písma 10.

Obrazové prílohy poprosíme zasielať samostatne vo formáte jpg, jpeg, bmp v rozlíšení min. 300 dpi a riadne označené a identifikovateľné. V texte uveďte, kde by mal byť obrázok umiestnený. Tabuľky, grafy treba zasielať v osobitnom súbore v štandarde xls, xlsx (Excel).

Rozsah príspevkov

Rozsah **štúdií** by mal mať minimálne 27 000 znakov (15 normostrán) a maximálne 72 000 znakov (40 normostrán) vrátane poznámkového aparátu a medzier.

Recenzie môžu byť v rozsahu od 7200 (4 normostrany) do 27 000 znakov (15 normostrán). **Anotácie a správy** majú mať rozsah do 5400 znakov (3 normostrany).

Pri anotáciách a recenziách je potrebné uvádzať kompletnú bibliografickú informáciu o diele.

Citačná norma STN ISO 690

Základnou citačnou normou je **STN ISO 690 – Dokumentácia. Bibliografické odkazy**.

Všeobecné pravidlá

Jazyk. Väčšina údajov pre bibliografický odkaz sa uvádza v *jazyku citovaného dokumentu*, pretože sa preberá z citovaného dokumentu. Existujú však aj výnimky v prípade údajov, ktoré nepreberáme priamo z informačného zdroja, ale ich dopĺňame: rozsah strán, formát a typ nosiča, dostupnosť, údaj o citovaní. Tieto údaje zaznamenávame v jazyku citujúceho dokumentu (slovenčine).

Príklady:

- anglický zdroj: MORGAN, Philip. Studying Fascism from the Particular to the General. In: *East Central Europe*, 2010, Vol. 37, s. 334 – 337. [v slovenčine údaj o stranách]

- nemecký zdroj: LIEB, Peter. Täter aus Überzeugung? Oberst Carl von Adrian und die Judenmorde der 707. Infanteriedivision 1941/1942. In: *Vierteljahrshefte für Zeitgeschichte*, Jg. 50, Heft 4, s. 523 – 557. Dostupné na: « https://www.ifz-muenchen.de/heftarchiv/2002_4_1_lieb.pdf ». [v slovenčine údaj o stranách a dostupnosti]

Odkaz na už citovaný zdroj v texte

Pozor zmena! Neuvádzať ref., ako to bolo doteraz.

Zdroj, ktorý bol už v texte citovaný, uvádzame v skrátenej podobe obsahujúcej údaje:

priezvisko, skrátený názov diela, strana.

Príklady:

LIEB, *Täter aus Überzeugung?*, s. 526.

MORGAN, *Studying fascism*, s. 336.

Názvy zdrojov ako celkov sa píše kurzívou. Pri častiach z tradičných informačných zdrojov uvádzame kurzívou názov hostiteľského informačného zdroja.

Ak nie je **vydavateľ** známy, použije sa medzinárodne zrozumiteľný tvar [s. n.].

Ak nie je uvedený **rok** vydania, ale vieme si ho odvodiť, uvidíme ho v hranatých zátvorkách [1980], ak nie je možné rok vydania dohľadať, uvidíme [s. a.].

Ak nie je uvedené **miesto** vydania, uvidíme [s. l.].

Ak sa vyskytne **viac vydavateľstiev** s rozličným rokom vydania, zápis je: Blackburn, 1998; Oxford University Press, 2003.

Na vymedzenie časového, dĺžkového, rozsahového aspektu sa používa **pomlčka** ako znamienko vety. Príklady: v rokoch 1848 – 1865, dosah 200 – 300 metrov, 15 – 20 mužov, na stranách 238 – 239.

ISBN a ISSN uvádzame až v záverečnom zozname literatúry, nie v poznámkach pod čiarou.

Bibliografický odkaz končí vždy bodkou, aj ak je posledným údajom dostupnosť online zdroja.

Ročníky časopisov a čísla zborníkov sa uvádzajú arabskými číslicami. Pokiaľ sú dokumenty v edíciách číslované, je potrebné uvádzať okrem strán aj číslo.

Pri **online zdrojoch** uvádzame „Dostupné na:“ a hyperlink ako https alebo https URI, napr. Dostupné na: « <https://www.ustrcr.cz/uvod/doba-nesvobody-1938-1945/nemecke-bezpecnost-ni-a-represivni-slozky/>».

Dátum citovania/zobrazenia/sprístupnenia je povinný len pre tzv. dynamické online informačné zdroje, tzn. pre zdroje, ktoré menia (aktualizujú, revidujú) svoj obsah, príp. ho dopĺňajú (= zdroje na pokračovanie). Príklad zápisu: [cit. 12. 12. 2023].

Vzory bibliografických odkazov

Archívne pramene

Vojenský historický archív (VHA) Bratislava, f. Archívna zbierka 11, šk. 9, č. 447 291, štátny tajomník Zahraničného úradu Ernst von Weizsäcker nemeckému konzulovi v Bratislave 17. 3. 1939.

Archív Múzea SNP, f. XII (Dokumenty memoárového charakteru), S 490/93, Xerokópia spomienok, Alfréd Rusnák /Rosenbaum/: VI. pracovný tábor, Hajfa, október 1977, s. 18.

Národný archív Praha (NA), f. 136 – Auswertiges Amt Berlin, sig. 136-71-3, č. 588 785-6, nočná služba 23/24. 3. 1939 – záznam hovoru s Abwehrstelle des OKW, Gruppe I.

Archiwum Akt Nowych Warszawa (AAN), f. Mikrofilmy aleksandryjskie, mf. T-77, R 879, č. 626 803, č. 627 023-35, správa o činnosti DHM od apríla do septembra 1940.

Magyar Országos Levéltár Budapest (MOL), P 439 – a Kossuth család iratai. 2. csomó. 1800 – 1851. A Kossuth Család Családülési jegyzőkönyve. Prothocollon Inclutae Familiae Kossuth de Udvard.

Príklad na citovanie **telefonického rozhovoru**:

STRMEŇ, Vladimír – VARGA, Peter. [Bez názvu]. Telefonický rozhovor. 10. 10. 2015, 10:25.

Publikované pramene

BYSTRICKÝ, Jozef – ŠUMICHRAS, Peter (eds.). *Letka 13 v dokumentoch a obrazoch*. Bratislava : Magnet Press Slovakia, 2004. 120 s. ISBN 80-89169-02-3.

SEGEŠ, Vladimír – ŠEĎOVÁ, Božena (eds.). *Pramene k vojenským dejinám Slovenska 1387 – 1526. Zv. I/3*. Bratislava : Vojenský historický ústav, 2013. 352 s. ISBN 978-80-89523-25-2.

TUKYDIDES. *Dejiny peloponézskej vojny*. Preložil Kuklica, Peter. Bratislava : Tatran, 1985. 552 s.

Príklady na citovanie **mapy**:

BAŇACKÝ, Vladimír – SABOLA, Anton. *Geologická mapa Záhorskej nížiny*. 1 : 50 000. Kartografický ústav, 1973. 500 x 420 mm.

Príklad na citovanie zaznamenaného telefonického rozhovoru:

NIXON, Richard Milhous – COLSON, Charles. [Bez názvu]. Telefonický rozhovor; online. 18. 7. 1972, 07:58- 08:18. Prepis dostupný na: «https://www.nixonlibrary.gov/sites/default/files/forresearchers/find/tapes/watergate/trial/exhibit_01.pdf». [cit. 19. 11. 2022].

Dobová tlač

Výcviková dštojnici Hlinkovej gardy. In: *Slovák*, 1938, 18. decembra, č. 288, s. 1. *Nové časy – Orgán Sdruženia slovenských legionárov*, 1931, roč. 5, 30. októbra, č. 7 – 10, s. 14.

Monografie a zborníky ako celok

ZAŤKOVÁ, Jana. *Zabudnutí vojaci. Zajatci v oblasti Vojenského veliteľstva Bratislava 1914 – 1918*. Bratislava : Vojenský historický ústav, 2013. 175 s. ISBN 978-80-89523-21-4.

HOLEC, Roman. *Trianon – triumf a katastrofa*. Bratislava : Albert Marenčin, 2020. 368 s. ISBN 978-80-569-0588-3.

Kapitoly v monografiách, štúdie a články

ČAPLOVIČ, Miloslav. Milan Rastislav Štefánik. In: ZUDOVÁ-LEŠKOVÁ, Zlatica a kol. *Undaunted by Exile! To the Victims of Religious, Political, National and Racial Persecutions in Central Europe between the 16th and 20th Century with an Accent on the Czech Lands*. Praha : Historický ústav, 2015, s. 145 – 159. ISBN 978-80-7286-259-7.

CHORVÁT, Peter. „Die Katze muss weg!“ Odchod českého obyvatelstva zo Slovenska 1938. In: *Právněhistorické studie*, 2018, roč. 48, č. 2, s. 75 – 92. ISSN 0079-4929.

MEDVECKÝ, Matej. Československí vojenská diplomati po skončení 2. svetovej vojny. In: BINAR, Aleš a kol. *Ozbrojené síly a československý stát*. Brno : Univerzita obrany, 2020, s. 275 – 286. ISBN 978-80-7582-353-3.

Elektronické zdroje

SKRAMOUŠSKÝ, Jan. *Pušky rakousko-uherské branné moci – 1. díl*. Zverejnené 2. 3. 2015. Online. Dostupné na: «<https://www.vhu.cz/pusky-rakousko-uherske-branne-moci-1-dil/>».

SCULLION, Séan F. *Continuing the fight: Three anarchists from Spain in the British army, 1939 – 1945*. Online. Dostupné na: «<https://freedomnews.org.uk/2023/08/07/continuing-the-fight-three-anarchists-from-spain-in-the-britisharmy-1939-1945/>» [cit. 9. 11.2023].

Príklad na citovanie podcastu:

OLIVER, Zajac – VALENT, Jaroslav. *Napoleon svojich súperov ničil s mechanickou presnosťou*. Podcast. SME, zverejnené 5. 11. 2023. Dostupné na: «<https://podcasty.sme.sk/c/23240172/napoleon-svojich-superov-nicil-s-mechanickou-presnostou.html>». [cit. 3. 3. 2024].

Príklad na citovanie blogu:

STEHLÍK, Michal. *Zápotocký a válečné zločiny? Mezi fámou a realitou*. Blog. Zverejnené: 19. 3. 2021. Dostupné na: «<https://blog.aktualne.cz/blogy/michal-stehlik.php?itemid=39313>». [cit. 4. 8. 2022].

Príklad na citovanie online mapy:

GIS mesto Nitra. Mapa; online. Verzia 0.0.5.1. [s. n.]. Dátum aktualizácie 23. 04. 2019. Dostupné na: «<https://gis.nitra.sk/>». [cit. 25. 8. 2022].

GOOGLE. Google maps. Online. 2023. Dostupné na: «<https://www.google.sk/maps/@48.3125969,18.0182667,12z?hl=sk>». [cit 25. 2. 2023].

Príklad na citovanie príspevku na sociálnej sieti:

POST BELLUM SK. *Ďalší pokus o odkúpenie Tisovho domu*. Príspevok na Facebooku. Zverejnené 22. 4. 2024. Dostupné na: Facebook «<https://www.facebook.com/postbellumsk>». [cit 25. 4. 2024].

Používanie skratiek a označovanie

Skratkou pre označovanie strán alebo strany je s., ročníky časopisov a čísla zborníkov sa uvádzajú arabskými číslicami. Pokiaľ sú dokumenty v edíciách číslované, je potrebné uvádzať okrem strán aj číslo.

Redakčná rada si vyhradzuje právo na základe vyžiadaných odborných posudkov rozhodnúť o uverejnení, prípadne vrátení príspevku. Nevyžiadané rukopisy sa nevracajú.

Vojenská história 3/2025

Časopis pre vojenskú históriu, múzejníctvo a archívniectvo

Vydáva Vojenský historický ústav v Bratislave

v spolupráci s Ministerstvom obrany SR

Editor a šéfredaktor: plk. Mgr. Miloslav Čaplovič, PhD.

Kontaktná adresa: miloslav.caplovic@vhu.sk

Redakcia časopisu: Mgr. Peter Chorvát, PhD., Mgr. Matej Medvecký, PhD.,

PhDr. Katarína Mináriková

Jazyková redakcia: Mgr. Tamara Janecová, PhD.

Kontaktná adresa redakcie: vojenskahistoria@vhu.sk

Grafická úprava: Pavla Takácsová

Redakčná rada: PhDr. Igor Baka, PhD. (predseda) – Vojenský historický ústav, Bratislava; PhDr. Milena Balcová (podpredsedníčka) – Vojenský historický ústav-Vojenský historický archív, Bratislava; PhDr. Viliam Čičaj, PhD. – Historický ústav SAV, Bratislava; prof. Mgr. Michal Habaj, PhD. – Masarykova univerzita, Brno, Česká republika; PhDr. Viera Jurková – Vojenský historický ústav-Vojenské historické múzeum, Piešťany; Mgr. Peter Kralčák, PhD. – Vojenský historický ústav-Vojenský historický archív, Bratislava; prof. Mgr. Miroslav Lysý, PhD. – Právnická fakulta UK, Bratislava; PhDr. Slavomír Michálek, DrSc. – Historický ústav SAV, Bratislava; PhDr. Richard Pavlovič, PhD. – Štátny archív, Košice; doc. PhDr. Vladimír Segeš, PhD. – Bratislava; PhDr. Michal Schvarc, PhD. – Historický ústav SAV, Bratislava; doc. PhDr. Marek Syrný, PhD. – Filozofická fakulta UMB, Banská Bystrica; plk. v. v., PhDr. Peter Šumichrast, PhD. – Vojenský historický ústav, Bratislava; PhDr. Marian Uhrin, PhD. – Múzeum SNP, Banská Bystrica

Medzinárodná redakčná rada: plk. prof. Dr. Tibor Balla, DrSc. – Nemzeti Közzolgálati Egyetem, Hadtudományi és Honvédtisztképző Kar, Budapest; Dr. István Janek, PhD. – Magyar Tudományos Akadémia Bölcsészettudományi Kutatóközpont Történettudományi Intézet, Budapest; PhDr. Michal Lukeš, PhD. – Národní muzeum, Praha; Mgr. Mateusz Gniazdowski, PhD. – Uniwersytet Warszawski, Varšava; PhDr. Jiří Rajlich – Vojenský historický ústav, Praha; Dr. Harold E. Raugh, Jr., U.S. Army Europe, APO AE 09096 USA; Dr. Martin Zückert – Collegium Carolinum e. v. Forschungsinstitut für die Geschichte Tschechiens und der Slowakei, München

Časopis je indexovaný v medzinárodných databázach:

Scopus

The Central European Journal of Social Sciences and Humanities (CEJSH)

European Reference Index for the Humanities and Social Sciences (ERIH PLUS)

Index Copernicus (ICI)

Vychádza štyrikrát ročne.

Rozširuje: Vojenský historický ústav, Krajná 27, 821 04 Bratislava

Schválené do tlače dňa: 29. septembra 2025

EV734/08

IČO vydavateľa: 00309591

Nepredajné

ISSN 1335-3314 (print), 1338-7154 (pdf)

Tlač: HSa MO SR, OdVČ, PoO, Námestie generála Viesta 2, Bratislava

Predná strana obálky: Fotografia z osláv 1. výročia víťazstva nad fašizmom v Košiciach.

Na snímke defilé príslušníkov československej armády na Hlavnej ulici 9. mája 1946.

(Foto: VHÚ-VHA Bratislava).